

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
Športna vzgoja

ANALIZA GIBALNIH/ŠPORTNIH DEJAVNOSTI V VRTCIH S ŠPORTNIM PEDAGOGOM IN BREZ NJEGA

DIPLOMSKO DELO

MENTORICA:
prof. dr. Mateja Videmšek

RECENZENT:
prof. dr. Damir Karpljuk

Avtor dela:
Jošt Lapajne

Ljubljana, 2017

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem svoji mentorici, prof. dr. Mateji Videmšek, za vso pomoč pri nastajanju diplome in čas, ki mi ga je posvetila.

Hvala moji družini: mami, očetu in sestri za vso spodbudo pri izdelavi diplome.

Še posebej pa hvala tebi, Suzana, ker mi vedno stojiš ob strani ter verjameš v moj uspeh.

Ključne besede: predšolska športna vzgoja, gibalne/športne dejavnosti, športni pedagog v vrtcu, vzgojitelji, športni pripomočki

ANALIZA GIBALNIH/ŠPORTNIH DEJAVNOSTI V VRTCIH S ŠPORTNIM PEDAGOGOM IN BREZ NJEGA

Jošt Lapajne

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 22. 8. 2017

Število strani: 62 Število slik: 13 Število tabel: 15 Število virov: 21

IZVLEČEK

Namen diplomskega dela je bil ugotoviti razlike med vrtcem z zaposlenim športnim pedagogom in vrtcem, ki nima športnega pedagoga.

Predvsem smo želeli ugotoviti, kako se vrtca razlikujeta v gibalnih/športnih dejavnostih, materialnih dejavnikih, gibalnih sposobnostih in spretnostih otrok, dodatnih športnih znanjih in usposobljenostih vzgojiteljev ter odnosu do športnega pedagoga. Sproti smo iskali tudi vlogo in prednosti slednjega pri izvajanju gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcu.

Podatke smo zbrali z metodo opazovanja in pogovora ter s pomočjo anketnih vprašalnikov, ki so vsebovali 20 vprašanj in so bili namenjeni vzgojiteljem. Vzorec je obsegal skupno 56 vzgojiteljev iz obeh vrtcev. Podatke smo nato obdelali z računalniškim programom Excel in jih predstavili v obliki grafov in tabel.

Raziskava je pokazala, da obstajajo med vrtcema bistvene razlike. Ugotovili smo, da ima vrtec z zaposlenim športnim pedagogom istemu številu oddelkov na voljo tri dobro opremljene športne igralnice, vrtec brez športnega pedagoga pa eno. V povprečju imajo enote tega vrtca približno trikrat večjo okolico vrtca, ki je na voljo za izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti. Imajo zelo dobro založenost z raznovrstnimi športnimi pripomočki, ki pa jih v vrtcu brez športnega pedagoga primanjkuje.

S pomočjo anketnega vprašalnika smo ugotovili, da je v vrtcu s športnim pedagogom izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti v vseh prostorih pogostejše. 64 % vzgojiteljev tega vrtca dejavnosti izvaja tri do petkrat tedensko, z isto pogostostjo pa v vrtcu brez športnega pedagoga le 32 % vseh vzgojiteljev. Velike so tudi razlike v organizacijskih oblikah, saj vrtec brez športnega pedagoga za razliko od prvega vrtca ne izvaja tečajev rolanja, kolesarjenja, zimovanja, taborjenja, veliko redkeje pa izvaja izlete, gimnastične vaje in športne popoldneve. Izrazito slabša je tudi vključenost vzgojiteljev v gibalni/športni program Mali sonček, v katerem sodeluje 49 % manj vzgojiteljev. Vzrok za take razlike je nedvomno tudi delo športnega pedagoga v prvem vrtcu.

Ugotovljeno je bilo, da je delež vzgojiteljev z dodatno strokovno usposobljenostjo s področja športa za četrtno večji v vrtcu z zaposlenim športnim pedagogom, pogostejše pa se tudi udeležujejo strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj. Da gibanju pripisujejo večji pomen, priča tudi dejstvo, da je 21 % več takih, ki se pogosto sami ukvarjajo z neorganizirano športno vadbo.

Odgovori vzgojiteljev so pokazali, da jih večina meni, da najbolj primeren kader za vodenje gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcih sestavljata vzgojitelj in športni pedagog z usposobljenostjo za predšolsko vzgojo. Vzgojiteljem pri sodelovanju s športnim pedagogom največ pomenijo izmenjava izkušenj, lažja uresničitev ciljev ter skupna odgovornost. Večina anketiranih meni, da v njihovem vrtcu obstaja potreba po športnem pedagogu, kar 96 % vseh pa je takega mnenja iz vrtca, ki športnega pedagoga že ima. Sklepamo, da je delo športnega pedagoga za vzgojitelje tega vrtca nepogrešljivo in predstavlja pomemben sestavni del vzgoje otrok. Vzgojitelji vrtca s športnim pedagogom imajo tudi pozitivnejše mnenje o gibalnih sposobnostih in spretnostih otrok v njihovih skupinah.

Ugotovili smo torej, da so razlike med vrtcema očitne. Vzrokov za take razlike je več, lahko pa potrdimo, da vključenost športnega pedagoga v skupni proces z vzgojiteljem vsekakor pozitivno vpliva na količino in pestrost gibalnih/športnih dejavnosti ter sposobnosti in spretnosti otrok.

Keywords: pre-school physical education, physical/sport activities, a PE teacher in kindergarten, kindergarten teachers, sports equipment

COMPARISON BETWEEN PHYSICAL/SPORT ACTIVITIES IN THE KINDERGARTEN WITH PE TEACHER AND IN THE KINDERGARTEN WITHOUT PE TEACHER

Jošt Lapajne

University of Ljubljana, Faculty of sport, 22. 8. 2017

No. of pages: 62 No. of pictures: 13 No. of tables: 15 No. of sources: 21

ABSTRACT

The goal of graduation thesis was to find out the differences between the kindergarten with PE teacher and the kindergarten without PE teacher. Main focus was on physical/sport activities, but we also focused on material factors, physical capabilities of childrens, sport knowledge of kindergarten teachers and their attitude towards PE teachers in kindergarten. Parallel to that, we were also researching the role of PE teacher in kindergarten and benefits of his presence in teaching process.

We gathered information through observation, conversation and survey. The sample included 56 teachers from both kindergartens. Data is mainly presented in the form of diagrams and tables.

The research found out essential differences between those two kindergartens. The kindergarten with PE teacher offers two more well equipped gyms than the other one. It also offers more than three times bigger surrounding spaces, which can be used for physical/sport activities. It's very well equipped with various playground and sport materials. Quite the contrary is situation in the kindergarten without PE teacher.

Survey analysis showed us more frequent physical/sport activities in the kindergarten with PE teacher. Three to five activities per week are organized by 64 % of all teachers in that kindergarten and only 32 % of teachers in the other one. We noted big differences in organizational forms. Kindergarten with PE teacher offers many more forms which are also more frequently executed. Reason for that can absolutely be found in PE teacher's involvement.

Teachers' sport knowledge and attitude towards sport is better in the kindergarten with PE teacher. There are 21 % more teachers who are regularly involved in unorganized free time exercise.

The research showed that most of teachers think that organizing of physical/sport activities should be done by teacher and PE teacher together. Main number of teachers thinks that collaboration with PE teacher means experience exchange, easier goal reaching and collective responsibility. Most teachers from both of the kindergartens think that there is the need for PE teacher in their kindergarten. It's concluded that teachers in the kindergarten with PE teacher find his work indispensable and as significant part of child's education. Besides that, it was interesting to find out that they have better opinion on physical capabilities of children who they work with than teachers in the other kindergarten.

As a conclusion, the differences between those two kindergartens are obvious. We have to add that there are many different reasons for such differences but inclusion of PE teacher in teaching process definitely improves frequency and diversity of physical/sport activities and most likely contributes to children's physical capabilities.

KAZALO

1	UVOD	9
1.1	GIBALNE/ŠPORTNE DEJAVNOSTI V PREDŠOLSKEM OBDOBJU	10
1.1.1	POMEN GIBANJA V PREDŠOLSKEM OBDOBJU	10
1.1.2	GIBALNE/ŠPORTNE DEJAVNOSTI V VRTCU.....	11
1.1.3	CILJI PREDŠOLSKE ŠPORTNE VZGOJE	12
1.1.4	METODE IN OBLIKE DELA PRI PREDŠOLSKI ŠPORTNI VZGOJI.....	14
1.1.5	ORGANIZACIJSKE OBLIKE DELA PRI PREDŠOLSKI VZGOJI	16
1.1.6	GIBALNI/ŠPORTNI PROGRAM MALI SONČEK.....	17
1.1.7	VSEBINE PREDŠOLSKE ŠPORTNE VZGOJE	18
1.2	ŠPORTNA IGRALNICA IN ZUNANJE IGRIŠČE.....	21
1.3	ŠPORTNI PRIPOMOČKI IN IGRALA.....	24
1.4	ŠPORTNI PEDAGOG V VRTCU	26
1.5	CILJI IN HIPOTEZE	28
1.5.1	NAMEN DELA	28
1.5.2	CILJI	28
1.5.3	HIPOTEZE.....	28
2	METODE DELA.....	28
2.1	PREIZKUŠANCI.....	29
2.2	PRIPOMOČKI	29
2.3	POSTOPEK	29
3	REZULTATI	30
3.1	ANALIZA MATERIALNIH POGOJEV.....	30
3.2	DODATNA GIBALNA PONUDBA VRTCEV	33
3.3	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	33
4	RAZPRAVA	47
5	SKLEP	53
6	VIRI.....	55
7	PRILOGE.....	57

KAZALO SLIK

<i>Slika 1.</i> Starost vzgojiteljev v vrtcu A.	33
<i>Slika 2.</i> Starost vzgojiteljev v vrtcu B.	33
<i>Slika 3.</i> Izobrazba vzgojiteljev v vrtcu A.	34
<i>Slika 4.</i> Izobrazba vzgojiteljev v vrtcu B.	34
<i>Slika 5.</i> Starost otrok v vrtcu A.	34
<i>Slika 6.</i> Starost otrok v vrtcu B.	34
<i>Slika 7.</i> Tedenska pogostost izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti.	39
<i>Slika 8.</i> Učne oblike.	39
<i>Slika 9.</i> Spremljanje gibalnega razvoja otrok.	41
<i>Slika 10.</i> Povprečen čas namenjen eni športni aktivnosti.	43
<i>Slika 11.</i> Najbolj primeren kader za vodenje gibalnih/športnih dejavnosti.	44
<i>Slika 12.</i> Izvajalec gibalnih/športnih dejavnosti.	44
<i>Slika 13.</i> Potreba po športnem pedagogu v vrtcu.	46

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1.</i>	32
<i>Tabela 2.</i>	35
<i>Tabela 3.</i>	35
<i>Tabela 4.</i>	36
<i>Tabela 5.</i>	36
<i>Tabela 6.</i>	37
<i>Tabela 7.</i>	38
<i>Tabela 8.</i>	40
<i>Tabela 9.</i>	40
<i>Tabela 10.</i>	41
<i>Tabela 11.</i>	42
<i>Tabela 12.</i>	42
<i>Tabela 13.</i>	43
<i>Tabela 14.</i>	45
<i>Tabela 15.</i>	45

1 UVOD

Otrokovi primarni potrebi sta potrebi po gibanju in igri. Z gibanjem telesa zaznava okolico, prostor, čas ter predvsem samega sebe. Ko začne obvladovati dele svojega telesa, počasi začenja čutiti veselje, varnost, ugodje, dobro se počuti, pridobi samozaupanje in samozavest. Gibalni razvoj je v ospredju predvsem v prvih letih življenja, poteka pa vse od elementarnih, preprostih oblik gibanja do sestavljenih in zahtevnejših športnih dejavnosti. Če otrok nima možnosti za izvajanje različnih gibalnih dejavnosti pravočasno, lahko zaostane v gibalnem razvoju (Videmšek in Jovan, 2002).

S prvimi organiziranimi gibalnimi/športnimi dejavnostmi se otroci srečajo z vstopom v vrtec. V Kurikulumu za vrtce (1999) so gibalne/športne dejavnosti opredeljene na enem od šestih področij, in sicer na področju Gibanje. Kurikulum za vrtce (1999) navaja, da naj bi vrtec vsakodnevno otroku omogočal in ga spodbujal k različnim dejavnostim v prostoru in na prostem. Otrok s tem spoznava in razvija gibalne sposobnosti ter usvoji nekatere gibalne koncepte oziroma sheme.

»Eden izmed pomembnih dejavnikov za kakovostno izvajanje gibalnih dejavnosti so nedvomno ustrezno izbrani športni pripomočki in igrala ter primeren prostor« (Marjanovič Umek idr., 2001, str. 59).

Vrtci z ugodnimi razmerami (lastna športna igralnica, primerno opremljeno in urejeno zunanje igrišče ...) in strokovnimi sodelavci, lahko izvajajo kakovostne in vsebinsko bogate programe s področja športnovzgojnih dejavnosti. V večini vrtcev danes otroci nimajo zagotovljenih ugodnih razmer za gibanje, igralnice so majhne, v njih pa je veliko otrok.

Mnogokrat njihova potreba po gibanju ni zadovoljena, posledice pa se pogosto kažejo kot nemirnost, neprimerno vedenje ali celo agresivnost. Razmere za delo in življenje otrok v vrtcih je nedvomno treba izboljšati (Videmšek in Visinski, 2001).

Pomembno je zagotoviti količinsko in vsebinsko ustrezne rekvizite in igrala. Ta naj bi vsebovala predvsem elemente pripomočkov za predšolsko športno vzgojo ter obenem imela lastnosti igrač (Videmšek in Pišot, 2007).

»Nedvomno bi bilo potrebno, da bi športno vzgojo predšolskih otrok organizirali in vodili strokovno izobraženi pedagogi v sodelovanju z vzgojitelji« (Videmšek in Visinski, 2001, str. 113).

V nekaterih vrtcih za programe športne vzgoje že skrbijo vzgojiteljice in športni pedagogi. Športni pedagog naj bi v sodelovanju z vzgojitelji pripravljaj letni načrt za posamezno skupino otrok, vodil določeno število ur športne vzgoje v obeh starostnih obdobjih, pomagal pri izvajanju športnega programa Mali sonček, organiziral skupne akcije (npr. planinske izlete, športne popoldneve), starše ozaveščal o gibalnem razvoju njihovih otrok ter pomenu ustreznih gibalnih dejavnosti na otrokov celosten razvoj in prispeval k otrokovemu razvoju in zdravju (Videmšek in Visinski, 2001).

V raziskavi je bilo ugotovljeno, da 91 % vzgojiteljev meni, da naj bi gibalne/športne aktivnosti na področju predšolske športne vzgoje vodila za predšolsko športno vzgojo usposobljen športni pedagog in vzgojitelj (Bolka, 2011).

1.1 GIBALNE/ŠPORTNE DEJAVNOSTI V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

1.1.1 POMEN GIBANJA V PREDŠOLSKEM OBDOBJU

Otrok je v obdobju odraščanja razpet med številne spremembe na telesnem, gibalnem, spoznavnem, čustvenem in socialnem področju razvoja. Razvojne spremembe se kažejo na količinski in kakovostni ravni. Količinske spremembe se izražajo v pogostosti in intenzivnosti vedenja, kakovostne pa v njegovem načinu, strukturi, vrsti in organizaciji vedenja (Zupančič, 2004).

V predšolskem obdobju so posamezna področja otrokovega razvoja – telesno, gibalno, spoznavno, čustveno in socialno – tesno povezana.

Videmškova in Pišot (2007) razlagata celostnost otrokovega razvoja kot dinamično interakcijo sprememb na vseh področjih razvoja. Sprememba na enem od naštetih področij vpliva na vse ostale, zato je potrebno otrokom omogočiti čim več vzpodbud na vseh razvojnih področjih, da se bodo lahko skladno razvili. Otroci, ki so deležni spodbud s strani staršev, vzgojiteljev, športnih pedagogov ter pestrega zunanjega okolja, bodo lahko učinkoviteje izkoristili možnosti za ukvarjanje z gibalno/športno dejavnostjo in tako pridobili raznolike izkušnje, ki jih potrebujejo za skladen razvoj.

Usmerjena gibalna/športna dejavnost predšolskih otrok s specifičnimi programi pomeni sredstvo pospešenega ne samo gibalnega, temveč tudi telesnega, spoznavnega, čustvenega in socialnega razvoja otroka. Zaradi težnje po celostnem razvoju otroka v ospredje vedno bolj prihaja potreba po med-področnem povezovanju pri poučevanju predšolskih otrok. Otroci doživljajo gibalne/športne dejavnosti predvsem preko igre, ki je lahko pomembno nebesedno sredstvo, preko katerega se otrok seznani s prvimi besedami ali njihovim pomenom v tujem jeziku (Jelovčan in Pišot, 2006).

Dogaja se, da otrok na posameznem področju znanj ali sposobnosti prehiteva ali pa zamuja za povprečjem svojih vrstnikov. Temu pojavu pravimo akceleracija (prehitevanje) in retardacija (zamujevanje). V nadaljnjem razvoju se običajno zamujevanje in prehitevanje izenačita. Do teh pojavov največkrat prihaja zaradi velike ali male količine specifičnih izkušenj, ki jih določa okolje, v kateremu otrok živi, ali pa zaradi trenutne pospešene rasti ali stopnje razvoja (fiziološko – funkcionalna osnova). Ugotavlja se, da so razlike med otroki, ki prehitevajo in tistimi, ki zamujajo, v določenih obdobjih vedno večje. Razlog morda tiči v tem, da otroci živijo v različno izkušenjsko bogatih okoljih. Nekateri otroci danes imajo veliko možnosti vključevanja v različne gibalne aktivnosti in tudi možnosti uporabe najrazličnejših športnih pripomočkov in športne opreme, ki povzročajo hitrejše pridobivanje pomembnih znanj ter gibalnih sposobnosti. Hkrati pa je vedno več razlik med otroki, ki imajo te

možnosti in jih tudi izkoriščajo, in tistimi, ki teh možnosti nimajo (Jelovčan in Pišot, 2006).

Zaradi premalo pogoste gibalne/športne dejavnosti povprečnega otroka in posledično vse bolj sedentarnega življenjskega sloga so otroci izpostavljeni mnogim dejavnikom tveganja za pojav različnih bolezni. Zmanjšanje takšnega tveganja omogoča redna gibalna/športna dejavnosti. Ker se tvegano vedenje pojavlja že v otroštvu, je potrebno pravočasno ukrepati (Završnik in Pišot, 2005).

Pomembno je, da otroci osvojijo takšne vedenjske vzorce, ki temeljijo na redni gibalni dejavnosti, kar bo imelo dolgoročen in pozitiven vpliv na kakovost življenja (Corbin, 2002).

1.1.2 GIBALNE/ŠPORTNE DEJAVNOSTI V VRTCU

Otroci se prvič srečajo z organiziranimi in vodenimi gibalnimi/športnimi dejavnostmi v vrtcih. Vrtec je kraj, kjer otroci preživijo veliko časa, zato je pomembno organizirati dejavnosti, s katerimi lahko pridobijo čim več različnih znanj in sposobnosti s področja gibanja.

Otrok v vrtcu z različnimi dejavnostmi v zaprtem prostoru in na prostem razvija gibalne sposobnosti, usvaja nekatere gibalne koncepte ter postopno spoznava in usvaja osnovne pravine različnih športnih zvrsti. Gibalne dejavnosti pogostokrat od otroka zahtevajo, da se zaveda drugih otrok in odraslih, da z njimi deli prostor in stvari, da sodeluje. Pri dejavnostih v paru ali skupini si prizadeva doseči cilj skupaj z drugimi otroki. Preko elementarnih gibalnih iger spoznava smisel in pomen upoštevanja pravil, pomen sodelovanja, spoštovanja in upoštevanja različnosti. Otrok razvija tudi svojo ustvarjalnost medtem, ko išče svoje načine za rešitev različnih gibalnih nalog in z lastno domišljijo odgovarja na izzive ter, ko izraža svoja čustva in občutja (Marjanovič Umek idr., 2001).

Ker gibalne/športne dejavnosti v predšolskem obdobju predstavljajo pomemben segment v prvih letih otrokovega razvoja, je pomembno, da so sistematično načrtovane, da upoštevajo celostnost razvoja otroka, da so privlačne in domiselne ter da otroci ob njih uživajo in si gradijo pozitivne gibalne izkušnje. Vzgojitelji v vrtcu so tisti, ki bi morali zadovoljevati primarne otrokove potrebe po gibanju. Pogostokrat pa se zgodi, da se otroci z vstopom v vrtec šele prvič seznani z gibalnimi/športnimi dejavnostmi, zato imajo vzgojitelji še posebej pomembno vlogo. Dejavnosti jim morajo predstaviti kot pomembne, privlačne, zanimive, ustvarjalne in navsezadnje kot nepogrešljiv del vsakdanjega življenja (Zajec, Videmšek, Štihec, Pišot in Šimunič, 2010).

Vzgojitelji s pripravo gibalnih/športnih dejavnosti pozitivno vplivajo na počutje otrok, krepitev imunskega sistema in posledično ohranjanje njihovega zdravja. Otroci so med gibalno/športno dejavnostjo izpostavljeni številnim vplivom narave: zrak, sonce, voda, veter. Otroci lahko s prilagajanjem na našete vremenske pojave krepijo svoj imunski sistem (Zajec idr., 2010).

1.1.3 CILJI PREDŠOLSKE ŠPORTNE VZGOJE

Cilji predšolske športne vzgoje so predstavljeni v Kurikulumu za vrtce, ki predstavlja osnovo za oblikovanje izvedbenega kurikuluma vsakega javnega vrtca v Sloveniji.

V Kurikulu za vrtce so predstavljeni cilji Kurikula za vrtce, iz njih izpeljana načela, temeljna vedenja o razvoju otroka in učenju v predšolskem obdobju, globalni cilji in iz njih izpeljani cilji za posamezno področje ter predlogi primerov vsebin in dejavnosti na posameznem področju za 1. in 2. starostno obdobje. Slednji povežejo področja med sabo in jih postavijo v kontekst dnevnega življenja otrok v vrtcu. Predlagane vsebine in dejavnosti predstavljajo možne načine uresničevanja ciljev, vzgojitelj pa po strokovni presoji odloča, kaj, kdaj in kako (Kurikulum za vrtce, 1999).

Kurikulum upošteva procesno razvojni pristop, kar pomeni, da je v ospredju proces, ki temelji na ciljih in ne vsebina. Ti cilji so prilagojeni posamezni razvojni stopnji otrok. Otrok lahko izbira med različnimi dejavnostmi glede na želje, interese, razpoloženje, sposobnosti, ne pa med aktivnostjo in neaktivnostjo. Kurikulum daje velik poudarek povezovanju različnih področij dejavnosti v vrtcu (gibanje, jezik, narava, družba, umetnost in matematika). Priporoča tudi timsko delo pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti: strokovnih delavcev znotraj vrtca, med vrtci in z drugimi vzgojno-izobraževalnimi institucijami. Velik poudarek daje sodelovanju z okoljem in s starši (Jovan in Videmšek, 2002).

Zapisani cilji posameznih področij dejavnosti predstavljajo okvir, znotraj katerega so vsebine in dejavnosti strokovna ponudba vzgojiteljem. Na ravni izvedbenega kurikuluma vzgojitelji predlagane vsebine in dejavnosti na različne načine povezujejo, dograjujejo in dopolnjujejo. V strokovno pomoč so jim priročniki, v katerih so metodični in didaktični primeri zaposlitev, ki prikazujejo vse faze vzgojnega dela: načrtovanje, vzgojno delo, opazovanje, evalvacijo (Kurikulum za vrtce, 1999).

Kurikulum za vrtce (1999) navaja, da mora biti kurikulum za področje gibanja prilagojen različnim potrebam, interesom in sposobnostim otrok, tako da optimalno prispeva k njihovem razvoju in zdravju.

Globalni cilji za področje dejavnosti »Gibanje«, ki so opredeljeni v Kurikulumu za vrtce (1999), izhajajo iz ciljev predšolske vzgoje, ki jih opredeljuje 4. člen Zakona o vrtcih (1996).

Globalni cilji so:

- omogočanje in spodbujanje gibalne dejavnosti otrok,
- zavedanje lastnega telesa in doživljanje ugodja v gibanju,
- omogočanje otrokom, da spoznajo svoje gibalne sposobnosti,
- razvijanje gibalnih sposobnosti,
- pridobivanje zaupanja v svoje telo in gibalne sposobnosti,

- usvajanje osnovnih gibalnih konceptov,
- postopno spoznavanje in usvajanje osnovnih prvin različnih športnih zvrsti,
- spoznavanje pomena sodelovanja ter spoštovanja in upoštevanja različnosti.

Operativni cilji za področje dejavnosti »Gibanje«, ki so opredeljeni v Kurikulum za vrtce (1999), so razdeljeni v tri sklope:

Razvoj gibalnih sposobnosti:

- razvijanje koordinacije oz. skladnosti gibanja,
- povezovanje gibanja z elementi časa, ritma, prostora,
- razvijanje prstne spretnosti oz. fine motorike, razvijanje moči, natančnosti, hitrosti,
- gibljivosti in vztrajnosti.

Osvajanje različnih znanj:

- sproščeno izvajanje naravnih oblik gibanja,
- usvajanje osnovnih gibalnih konceptov,
- spoznavanje in izvajanje različnih elementarnih gibalnih iger,
- usvajanje osnovnih načinov gibanja z žogo,
- iskanje lastne poti pri reševanju gibalnih problemov,
- sproščeno gibanje v vodi in usvajanje osnovnih elementov plavanja,
- pridobivanje spretnosti vožnje s kolesom, spretnosti kotalkanja ipd.,
- spoznavanje zimskih dejavnosti,
- usvajanje osnovnih prvin ljudskih rajalnih in drugih plesnih iger.

Čustveno-socialni cilji:

- uvajanje otrok v igre, kjer je potrebno upoštevati pravila,
- spoznavanje pomena sodelovanja v igralni skupini, medsebojne pomoči in »športnega obnašanja«,
- spoznavanje različnih športnih orodij in pripomočkov, njihovo poimenovanje in uporaba,
- spoznavanje osnovnih načel osebne higiene,
- spoznavanje primernih oblačil in obutve za gibalne dejavnosti,
- spoznavanje elementarnih iger in športnih zvrsti, značilnih za naša in druga kulturna okolja v sedanjosti in preteklosti,
- spoznavanje vloge narave in čistega okolja v povezavi z gibanjem v naravi,
- spoznavanje osnovnih varnostnih ukrepov, ki so potrebni pri izvajanju gibalnih dejavnosti, in zavest o skrbi za lastno varnost in varnost drugih.

1.1.4 METODE IN OBLIKE DELA PRI PREDŠOLSKI ŠPORTNI VZGOJI

V predšolskem obdobju je potrebno skrbno izbrati oblike in metode dela, s katerimi usmerjamo otrokov razvoj.

Od ciljev, ki jih želimo uresničiti, je odvisno katere metode in oblike dela izberemo. Pri tem je potrebno upoštevati tudi različne druge dejavnike: število otrok, sposobnosti otrok in njihovo zanimanje, vsebino dela, prostor, pripomočke itn.. Ustrezna izbira metod in oblik omogoči večjo ustvarjalnost vzgojiteljev in otrok, saj ti tako iščejo svoje načine za rešitev gibalnih nalog in sproščeno izražajo svojo lastno ustvarjalnost in gibalno izraznost (Marjanovič Umek idr., 2001).

Poljak (1991) metode dela opredeljuje kot načine dela, ki se nanašajo na učitelja. Za predšolsko obdobje lahko rečemo, da so metode pogosto pomembnejše od same snovi, saj je od izbire metod in njihovih kakovosti velikokrat odvisna učinkovitost samega učenja. Izbira metod je odvisna od stopnje učnega procesa ter od starostne stopnje otrok.

V predšolski vzgoji uporabljamo tri vrste metod:

- metoda demonstracije,
- metoda razlage,
- pogovor.

Metoda demonstracije ima pri vodenju gibalnih/športnih dejavnosti v predšolskem obdobju še posebej pomembno vlogo. Tisto, kar želimo otroke naučiti, mora biti tudi prikazano, saj le na ta način dobijo jasno predstavo o gibanju, ki naj bi ga izvedli. Pojem demonstracije pa je pri predšolskih otrocih potrebno razumeti še mnogo širše, kajti ne gre le za demonstracijo gibanja, temveč tudi za način sporazumevanja med vzgojiteljem in otroki ter med otroki (Videmšek in Pišot, 2007).

Metoda razlage je lahko uporabljena v različnih oblikah, najpogosteje v obliki opisovanja določenih nalog in njihovega pojasnjevanja in popravljanja. Razlaga naj bi bila kratka, razumljiva, jezikovno pravilna in jedrnata. Razlaga naj bo pri mlajših otrocih kratka, z rastjo otrok pa se le ta podaljšuje (Zajec idr., 2010).

Pogovor je metoda, ki je pogosto uporabljena v vrtcu. Pogovor naj bi bil primeren otrokovi starosti, sproščen in umirjen. Vzgojiteljeva naloga je, da se odziva na vprašanja in prošnje otrok ter, da jih spodbuja k postavljanju vprašanj (Videmšek in Visinski, 2001).

Vzgojitelj poleg različnih učnih metod oz. metod dela uporablja tudi različne učne oblike. Če želimo opredeliti sestavine učnega ravnanja oz. način kako učitelj oz. vzgojitelj vstopa v interakcijo z otroki, govorimo o učnih oblikah. Po Pišot in Jelovčan (2006) ločimo:

- frontalno učno obliko (vzgojitelj določa potek učnega ravnanja za celo skupino hkrati),
- skupinski pouk (otroci so razdeljeni v manjše skupine; vsaka ima svojo nalogo),
- individualni (posamični) pouk (učna oblika prilagojena posamezniku; vzgojitelj da nalogo posamezniku),
- kombinirani pouk (kombinacija vseh prej opisanih delovnih oblik).

Frontalno učno obliko uporabljamo največkrat za posredovanje navodil vsem otrokom hkrati. Pod frontalno delo uvrščamo posredovanje gimnastičnih vaj, vadbo na poligonu, štafetne igre, vadbo v parih, trojkah, vrstah idr. Med skupinske oblike dela v vrtcu običajno štejemo klasično vadbo po postajah z različnimi izpeljavami (vadba z dopolnilnimi in/ali dodatnimi nalogami) ter igralne skupine. V vrtcu je individualni pouk običajno znotraj skupinskega in frontalnega. Pri individualnem delu si lahko pomagamo z vadbenimi kartoni, merilci srčnega utripa idr. Individualnega dela ne poudarjamo, ker želimo pritegniti otroke v socialno integracijo.

Učne oblike predstavljajo samo sestavine učnega ravnanja. Učitelj mora vsako izmed njih tehnično obvladati in nikoli uporabljati ene same. Uskladiti jih mora z učnimi situacijami, ki narekujejo učno obliko (Pišot in Jelovčan, 2006).

1.1.5 ORGANIZACIJSKE OBLIKE DELA PRI PREDŠOLSKI VZGOJI

Oblik gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcu je več, vsem pa je skupno gibanje. V program jih lahko vključujemo različno. Nekatere vsakodnevno, druge večkrat tedensko, tretje samo enkrat mesečno ali letno.

Videmškova in Pišot (2007) organizacijske oblike dejavnosti v vrtcu delita na:

- jutranjo gimnastiko (vadba pred zajtrkom),
- gibalni odmor (10 do 15 minut trajajoča gibalna dejavnost; z njim zadovoljimo potrebo otrok po gibanju),
- vadbeno uro (temeljna oblika gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcu; pripravljalni, glavni in sklepni del, ki jih pripravi vzgojitelj ali športni pedagog),
- gibalno minuto (podoben namen kot gibalni odmor, le časovno krajše),
- gimnastične vaje (sistematično vplivanje na posamezne dele telesa),
- sprehod (najpogostejša oblika dejavnosti v vrtcu; uresničujemo tudi cilje drugih področij),
- izlet (sprehod do bližnjih zanimivosti, krajši izlet, poldnevni/celodnevni izlet, večdnevni izlet ali pohod)
- orientacijski izlet (otroci pri iskanju poti rešujejo naloge z različnih področij),
- vadbo na trim stezi (uporabljena lahko za vadbeno uro, kot del izleta ali samostojno; otroci skupaj z vzgojitelji izvajajo vaje, ki si jih predhodno ogledajo na skicah),
- aktivnosti po želji otrok (aktivnosti v celoti podrejene potrebam in željam otrok; otroci razvijajo lastno ustvarjalnost),
- športno dopoldne/popoldne (športno dopoldne namenjeno več oddelkom hkrati, popoldne namenjeno vključevanju staršev; običajno 90 minut trajajoča vadba po postajah),
- tečaje (spoznavanje, vadba in utrjevanje športne zvrsti v strnjem času; plavanje, smučanje, rolanje, drsanje, plesne dejavnosti itd.),
- letovanja in zimovanja (večdnevno bivanje v naravi izven domačega kraja; celovit vzgojni proces),
- javni nastop.

1.1.6 GIBALNI/ŠPORTNI PROGRAM MALI SONČEK

Gibalni/športni program Mali sonček je tudi kot organizacijska oblika dejavnosti namenjen otrokom od drugega do šestega leta starosti. Njegov namen je obogatiti program na področju gibanja v vrtcu s sodobnimi gibalnimi/športnimi vsebinami, spodbuditi starše k aktivnemu sodelovanju, pri otrocih spodbuditi željo, navado in potrebo po športnem udejstvovanju in spodbuditi športna društva, klube ter druge športne delavce k celostnem pristopu pri podajanju vsebin predšolskim otrokom. Poudarek je na igri in vadbi, ki je prijetna in prilagojena otroku (Videmšek, Stančević in Zajec, 2012).

Mali sonček je sestavljen iz štirih stopenj, ki se vsebinsko povezujejo in dopolnjujejo:

- Mali sonček – modri (za otroke od 2. do 3. leta);
- Mali sonček – zeleni (za otroke od 3. do 4. leta);
- Mali sonček – oranžni (za otroke od 4. do 5. leta);
- Mali sonček – rumeni (za otroke od 5. do 6. leta).

Poudarek je na usvajanju gibalne abecede. Otroci izvajajo naravne oblike gibanja in napredujejo vse do celostnega spoznavanja različnih športnih zvrsti. Poglavitni cilj je optimalno razvijati gibalne sposobnosti, poudarek pa je še posebej na koordinaciji in ravnotežju ter seznanjanju najmlajših s čim več različnimi dejavnostmi. Tekmovalnosti se med otroki posebej ne spodbuja, ker Mali sonček temelji na elementarnosti (Videmšek idr., 2012).

V 14. členu Pravilnika o delovanju gibalnega/športnega programa Mali sonček je zapisano, da je bistvo tega programa dejavnost sama. Pomemben je proces, ki poteka čez vse leto in ne zgolj opravljanje predpisanih nalog. Preverjanje predpisanih nalog ter kasneje podelitev nagrad in priznanj je le sklepno dejanje daljšega obdobja igre in vadbe.

Da otroci uspešno zaključijo posamezen program, morajo izbrati določeno število nalog, ki je za vsak program posebej opredeljeno. Vrtci naj bi poskušali izvajati proces za vse naloge oz. čim večje število nalog (glede na materialne zmožnosti, klimatske razmere itd.), otroci pa morajo za usvojitev priznanja in nagrade na vsaki stopnji usvojiti določeno število nalog. Program torej temelji na izbirnosti.

V primeru, da vrtec nima ustreznih materialnih in kadrovskih pogojev, se lahko program ravno tako izpelje v sodelovanju z društvi, klubi, zasebniki ali zunanjimi strokovnimi sodelavci (Videmšek idr., 2012).

Primer nalog (Mali sonček – oranžni):

- Oranžni planinec (4 izleti: 3 izleti in 1 orientacijski pohod);
- Igre brez meja (športno popoldne s starši);
- Mini kros (tek 250 do 300 metrov) ali dejavnosti na trim stezi na igrišču;

- Igre na prostem s smučmi (igre na snegu brez in s smučmi ali igre z nestrukturiranim materialom in igre s smučmi na travi);
- Vožnja s skirojem ali kolesarjenje;
- Igre z žogo;
- Ustvarjanje z gibom in ritmom;
- Naravne oblike gibanja.

Otroci naj bi opravili vsaj pet nalog od osmih možnih; na koncu dobijo športni pripomoček in priznanje.

1.1.7 VSEBINE PREDŠOLSKE ŠPORTNE VZGOJE

Vsebine predšolske športne vzgoje so v vrtcih opredeljene za vsako starostno obdobje posebej in se lahko na različne načine povezujejo, dopolnjujejo in nadgrajujejo.

Naravne oblike gibanja so osnovna gibanja, ki so tesno povezana s telesnim razvojem otroka in s katerimi razvijamo temeljne gibalne sposobnosti. Otroci na različne načine hodijo, tečejo, plezajo, skačejo, se lazijo, plazijo, valjajo, kotalijo. Sem prištevamo še raznorazna potiskanja, vlečenja, dvigovanja in nošenja. Naravne oblike gibanja se lahko izvajajo v osnovnih oblikah, v olajšanih in oteženih okoliščinah (premagovanje ovir), z uporabo drobnih rekvizitov, orodij ali v elementarnih igrah s preprostimi in zanimivejšimi oblikami gibanja (Jelovčan in Pišot, 2006).

Otroci se pri upravljanju s prsti, rokami in nogami igrajo z raznoraznimi žogicami, obroči, čepki in drugimi predmeti, ki omogočajo otroku gibanje s prsti in rokami. Igrajo se z vodo, blatom, peskom, hodijo bosi po različnih talnih površinah, se oblačijo, slačijo, obuvajo in sezujejo. Otrokom ponudimo raznorazne pripomočke, s katerimi razvijajo fino motoriko (Videmšek in Visinski, 2001).

Ker je vadba ravnotežja zelo pomembna, otroci že v vrtcu vzpostavljajo in ohranjajo ravnotežje v različnih položajih in med gibanjem. Otroci poskušajo stati na eni nogi, hodijo po črti, napeti vrvi, nizki klopi, vzpostavljajo ravnotežje na velikih žogah, ravnotežnih deskah in žogah, se gugajo in zibajo na igralih (Videmšek in Visinski, 2001).

Velik pomen predstavlja tudi izvajanje različnih kompleksov gimnastičnih vaj, ki se jih lahko izvaja s športnimi pripomočki ali brez njih, samostojno ali v parih, ob glasbeni spremljavi ali brez nje in ob štetju.

Pri gimnastični abecedi se s pestro uporabo gimnastičnih elementov gibalni vzorci nadgradijo v gibalne stereotipe. Gimnastično abecedo 3-letnega otroka predstavljajo plazenja, lazenja, plezanja, kotaljenja, medtem, ko abecedo 6-letnika predstavljata že prevala naprej in nazaj. Dodana so še kolebanja, vese in seskoki na drogovi, ročkanja na manjših bradljah in globinski skoki iz orodij (Jelovčan in Pišot, 2006).

Elementarne igre vključujejo naravne oblike gibanja z možnostjo prilagajanja pravil trenutni situaciji in potrebam. Predstavljajo najpomembnejše sredstvo za neagresiven in sproščen razvoj gibalnih sposobnosti in spretnosti. So tudi pomembno sredstvo vzgoje in socializacije otrok.

V uvodnem delu vadbene enote se praviloma izvaja živahne elementarne igre, s katerimi otroke ogrejemo pred glavnim delom ure. Živahne igre delimo na igre lovljenja, skupinske teke z menjavo mest in tekalne igre. V glavnem delu vadbene enote srečamo štafetne igre, pri katerih med seboj tekmuje več skupin ter moštvene igre z žogo. V zaključnem delu vadbene enote pa se izvaja mirne elementarne igre, katerih namen je čustvena in telesna umiritev vadečih. Tako poznamo igre ravnotežja, igre natančnosti in igre hitre odzivnosti (Jelovčan in Pišot, 2006).

Atletsko abecedo sestavljajo najbolj naravne oblike gibanja, ki človeku zagotavljajo obstoj. Atletiko delimo v tri osnovne skupine: teki, skoki in meti. Slednje otroci pri igri ter spontani vadbi izvajajo brez posredovanja odraslih. Tako ugotovimo, da je med vsemi športnimi panogami pri najmlajših najbolj razširjena prav atletika. Elementarna športna vzgoja spontana atletska gibanja kultivira, da ta postanejo pravilna in gospodarna. Vsebina atletske abecede je sestavljena iz tekalnih in štafetnih iger, skupinskih tekov z menjavo mest, vadbe elementarnih oblik metov, atletskega poligonov ter vadbe elementarnih oblik skokov (Jelovčan in Pišot, 2006).

Pri plesnih igrah otroci od 1. do 3. leta ponazarjajo predmete, živali in pojme, ustvarjajo v gibanju ob glasbeni spremljavi in brez nje ter s pripomočki in brez njih. Gibajo se ob preprostih ljudskih in ustvarjalnih rajalnih igrah, ki so tudi sestavni del vsebin otrok drugega starostnega obdobja. V tem obdobju otrokom posredujemo osnovne elemente ljudskih in družabnih plesov, prisotna sta tudi plesna dramatizacija in uprizorjanje.

Dejavnosti v ritmu sestavljajo ritmične dejavnosti z rokami in nogami, ki se pogostokrat izvajajo s pripomočki kot so palice, trakovi in rute. Z glasbeno spremljavo ali brez nje otroci identificirajo različne dele telesa (Videmšek in Visinski, 2001).

Osnovne dejavnosti z žogo obsegajo tiste dejavnosti, ki predstavljajo temelj večine športnih iger z žogo in ki jih kasneje nadomestijo posamezne športne igre. To področje predšolske športne vzgoje je izredno pomembno, saj vpliva na razvoj otrokove koordinacije, natančnosti zadevanja in podajanja žoge, ravnotežja, pozornosti, hitrosti reagiranja in pri moštvenih dejavnostih tudi sposobnosti sodelovanja. Otroci z žogo manipulirajo z rokami in nogami, žonglirajo z vsemi deli telesa, žogo z vsemi deli telesa zadržujejo v nekem položaju. Z žogo upravljajo samostojno, v paru ali v skupini (Jelovčan in Pišot, 2006).

Najpogostejša gibanja so poigravanja z različnimi žogami, nošenje ene ali več žog, kotaljenje, vodenje, odbijanje, podajanje in lovljenje žog ter meti in streli, s katerimi otroci tudi poskušajo iz mesta ali v gibanju zadevati mirujoče cilje. Otroci vadijo z žogami različnih značilnosti, saj s tem pridobivajo različne gibalne izkušnje. Za začetek vadbe so primerni baloni različnih barv in velikosti (Videmšek in Visinski, 2001).

Z rolanjem in drsanjem se prične praviloma po tretjem letu, ko otroci začnejo s hojo, drsenjem in zaustavljanjem na rolerjih ali drsalkah. Na začetku potrebujejo več asistenc odraslih, kasneje pa so sposobni samostojnega izvajanja različnih iger in poligonov (Videmšek in Visinski, 2001).

Izkušnje iz rolanja, drsanja in smučanja v prejšnjem obdobju bodo otroka ob usvajanju osnovnih gibalnih nalog in razvoju gibalnih sposobnosti, kasneje pripeljele do olajšanega napredovanja pri prvih poskusih vožnje s kolesom (Jelovčan in Pišot, 2006).

Kolesarjenje prav gotovo otrokom predstavlja zanimivo in pestro aktivnost. Med 1. in 3. letom otroke v kolesarjenje uvajamo z vožnjo skirojev, triciklov in poganjalcev. Ko otrok obvlada vožnjo na poganjalcu, je prestop na otroško kolo s pedali mnogo lažji. Otroci kolesarijo na raznoraznih poligonih, kjer vozijo v slalomu med stožci, po črtah, preprekah, se učijo zaustavljati in tako razvijajo znanja in sposobnosti za obvladovanje kolesa v različnih situacijah (Jelovčan in Pišot, 2006).

Z igro ob vodi in z vodo pričnemo s poučevanjem plavanja. Najmlajše na vodo prilagajamo v malih bazenčkih s plavajočimi pripomočki, medtem ko se starejši igrajo v vodi, ki jim sega do prsi. Ti izvajajo že vaje za prilagajanje na odpor vode, potapljajo glavo, gledajo pod vodo, izdihujejo v vodo, vadijo plovnost in drsenje. Vse elemente izvajamo v obliki igre, saj pravilno izbrana igra predstavlja najprimernejši način, kako otroka zbližati z vodo in ga pripraviti za gibanje v njej. Najvišjo stopnjo plavalnega znanja predšolskega otroka predstavlja plavanje v poljubni tehniki (Videmšek in Visinski, 2001).

V prvem starostnem obdobju se otroci gibajo na snegu ob različnih igrah, kasneje pričnejo s sankanjem ter hojo in drsenjem na smučeh. Smuči nosijo, jih natikajo, snemajo, padajo in vstajajo, nastavljajo robnike, se obračajo, vzpenjajo, smučajo naravnost, prehajajo iz visoke v nizko prežo in zavijajo po blagi strmini. V poštevek pridejo poligoni, ki vključujejo smučarske elemente. Da se otroci naučijo samostojne vožnje na vlečnici, začnejo z vožnjo na improvizirani vlečnici (Videmšek in Visinski, 2001).

Pohodništvo predstavlja najlažjo obliko gibanja v naravi. Do tretjega leta otroci izvajajo sprehode v bližnjo okolico vrtcev, kasneje pa se razdalja povečuje. Ker je 3 leta star otrok sposoben neprekinjeno hoditi že 30 minut in se z vsakim letom ta čas podaljšuje, se v vrtcih odpravljajo na orientacijske izlete in izlete pri katerih otroci spoznavajo različne izletniške točke. Napor, ki ga premagujejo pri hoji, presega vsakodnevno obremenitev (Videmšek in Visinski, 2001).

Pri sprostitvenih dejavnostih otroke navajamo na sproščanje z različnimi oblikami. Otroci doživljajo ugodje ob različnih načinih dihanja, telesnem stiku in masaži (Videmšek in Visinski, 2001).

Primer: *Peka pice*: otroci sedijo v krogu in se obrnejo tako, da gledajo soseda v hrbet. Noge imajo stegnjene in narazen ali pa sedijo po turško, da se približajo sosedovemu hrbtu. S kazalcem, po sosedovemu hrbtu pripravljajo pico (Jelovčan in Pišot, 2006).

Dejavnosti po želji otrok so tiste dejavnosti, pri katerih otroci izražajo svoje notranje nagibe in želje. To ni vodena športna vadba, temveč vadba, pri kateri otroka v izbor aktivnosti vodijo trenutni nagibi. Po potrebi preidejo aktivnosti otrok v usmerjeno zaposlitev. Vloga vzgojitelja ali športnega pedagoga je svetovalna in organizacijska. Poskrbeti mora, da imajo otroci na voljo tiste športne pripomočke, ki jih spodbujajo k gibanju ter, da so dejavnosti za otroke varne (Jelovčan in Pišot, 2006).

1.2 ŠPORTNA IGRALNICA IN ZUNANJE IGRIŠČE

H kakovostnejši predšolski športni vzgoji lahko poleg ustreznih kadrovskih pogojev in strokovnih programov v veliki meri prispevamo tudi z ustreznim prostorom in s primernim izborom kakovostnih športnih pripomočkov in igral.

Površine, kjer se v vrtcih izvaja večina športne vzgoje, so zunanja igrišča, osrednji prostor vrtca in športna igralnica. Ti prostori morajo biti primernih velikosti in otroku prijazno oblikovani. Če ima vrtec poseben prostor za izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti, mora biti primerno opremljen in varen. Športnovzgojna dejavnost v nasprotnem primeru poteka v večjih večnamenskih prostorih ali igralnicah. Ti prostori morajo biti prilagojeni tako, da so predvsem varni in za otroke udobni. Izvajajo naj se izključno dejavnosti, ki so primerne z varnostnega vidika (Videmšek in Pišot, 2007).

Športna igralnica ni obvezen sestavni del vrtca, saj njeno vlogo bolj ali manj prevzame osrednji večnamenski prostor. Vedno več je vrtcev z zgrajenim posebnim prostorom za športno vzgojo.

Zunanje igrišče je največji prostor, ki je funkcionalno opremljen za igro. Urejeno naj bo tako, da bo primerno za izvajanje različnih gibalnih/športnih dejavnosti. Igralne površine naj bodo varne, vabljive za otroke in take, da otrokovo dejavnost spodbujajo na različne načine. Na zunanjem travnatem igrišču naj bo manjši griček, ki naj omogoča otrokom vzpenjanje in spuščanje ter izvedbo gibalnih/športnih dejavnosti v zimskem času (Videmšek in Visinski, 2001). Dejavnosti na igralih, kot so na primer gugalnice, plezala, tobogani, vrtiljaki, igrala za razvoj ravnotežja itd., omogočajo otroku, da se začne zavedati lastnega telesa in pridobi sposobnost upravljanja z lastnim telesom (Videmšek, Hosta, Bučar Pajek in Čuk, 2007).

Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca (2000) opredeljuje tehnične in prostorske zahteve za pokrite in nepokrite površine vrtca ter njihovo minimalno opremo. Z normativom določene zahteve pomenijo minimalni standard, ki ga mora ustanovitelj zagotoviti za normalen potek delovnega procesa v vrtcu (Videmšek, 2007).

Normativna izhodišča za oblikovanje športne igralnice:

24. člen

Vrtec ima osrednji prostor. V njem se srečujejo otroci in odrasli iz enega ali več oddelkov ob različnih dejavnostih. Namenjen je tudi gibalnim dejavnostim. Priporočljivo je, da ima razgiban tloris ...

Če ima vrtec poleg ustreznega prostora tudi športno igralnico, meri talna površina najmanj 80 m², praviloma dimenzij 8 x 10 m. Krajša stena meri najmanj 6.5 m, prostor mora biti visok najmanj 3,6 m, če ima poševen strop, pa sme biti najnižji del visok 2 m. Nosilni stebri ne smejo segati v prostor.

Če vrtec nima športne igralnice, se lahko za gibalne dejavnosti otrok uporablja osrednji prostor. Del prostora, namenjen razgibavanju, naj meri najmanj 56 m², zanj pa veljajo, razen talne površine, pogoji, navedeni v tretjem odstavku tega člena. V tem delu prostora ne sme biti garderobne opreme in podpornih stebrov.

Ob osrednjem prostoru mora biti shramba s policami za igralne pripomočke in športne rekvizite; neto površina shrambe je 8 do 10 m². Če ima vrtec športno igralnico, je ta shramba ob njej.

Enote vrtca pri šoli uporabljajo osnovnošolske telovadnice. Če je enota vrtca zunaj stavbe, v kateri je telovadnica, ta ne sme biti oddaljena dlje kot 200 m oziroma 5 minut hoje. V takšnem primeru mora biti oprema garderobe, športne dvorane in shrambe za športne pripomočke prilagojena za predšolsko vzgojo.

Iz 24. člena Pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca je razvidno, da je osrednji prostor namenjen tudi gibalnim dejavnostim, vendar v delu prostora, kjer se izvaja gibalne/športne dejavnosti, ne sme biti garderobne opreme in podpornih stebrov. Enote vrtca, ki se spajajo s šolami oziroma nahajajo v njihovi neposredni bližini, uporabljajo šolske telovadnice, vendar mora biti oprema prilagojena predšolski vzgoji.

Zakoni, predpisi ter minimalni normativi in standardi z vidika športne tehnologije večinoma ne zadovoljujejo osnovnih potreb otroka, ugotavljata Flisek in Štemberger (2008). Ugotovitve Zajčeve (2009), da je športna igralnica v vrtcih bolj izjema kot pravilo, potrjujejo tudi drugi raziskovalci. Ugotovila je tudi, da povprečna velikost športne igralnice sicer presega minimalne standarde. Strokovnjaki menijo, da pogoji v vrtcih niso dobri in, da bi lahko že samo z boljšim izkoriščanjem in preureditvijo obstoječih prostorov stvari kmalu obrnili na bolje.

Vrtci, ki uporabljajo šolske dvorane se spopadajo s prezasedenostjo dvoran, saj le te v dopoldanskem času zasedajo šolarji. Težavo predstavljajo tudi tamkajšnji športni pripomočki, ki so v prvi vrsti namenjeni starejšim otrokom in za vrtčevske otroke niso ustrezni, tudi z vidika varnosti.

Normativna izhodišča za oblikovanje zunanjega igrišča:

8. člen

Igrišče mora meriti najmanj 15 m² na otroka, izjemoma tudi manj, če so v neposredni bližini zelene površine, ki jih je mogoče uporabiti za igro, in do njih vodi varna pot.

Urejeno mora biti tako, da otrokom omogoča izbiro raznovrstnih dejavnosti, socialne stike in tudi umik v zasebnost v skladu s kurikulom in programom vrtca.

Opremljeno mora biti z enostavnimi, sestavljenimi in kompleksnimi igralnimi enotami tako, da je za vsakega otroka na voljo najmanj 1,5 igralnega mesta in urejeno na

način, da otrokom omogoča izbiro različnih dejavnosti, socialne stike in tudi umik v zasebnost.

Razvrstitev igralnih enot na igrišču mora omogočati nemoteno dejavnost otrok prvega in drugega starostnega obdobja.

Vrtec mora od proizvajalca, dobavitelja oziroma izvajalca ureditve igrišča pridobiti dokumentacijo, iz katere je razvidno, da je igralo proizvedeno in nameščeno na igrišče vrtca v skladu z veljavnimi slovenskimi standardi s področja opreme in podlog otroških igrišč.

9. člen

Igrišče mora imeti najmanj polovico prostih površin in poti. Del prostih poti mora biti utrjenih in nedrsečih (npr. asfalt, umetna masa ...). Teren igrišča naj bo razgiban. Če so na igrišču stopnice, morajo biti vedno označene. Če ima stopnišče več kot tri stopnice, morajo imeti varovalno ograjo. Na igrišču mora biti napeljana pitna voda, ki mora biti zdravstveno ustrezna.

10. člen

Igrišče mora imeti sončno lego, zavarovano pred vetrom, zagotovljeni morata biti naravna in umetna senca. Na igrišču ne smejo biti posajeni strupeni grmi in rastline. V topli polovici leta je potrebno v času od 10. do 16. ure zagotoviti primerno osenčenost, ki omogoča vsem otrokom, ki so hkrati na igrišču, izvajanje dejavnosti v senci. Priporočena je naravna osenčenost z zazelenitvijo.

11. člen

Igrišče mora biti ograjeno z ograjo, visoko najmanj 1,20 m, po kateri otroci ne morejo plezati. Če vrtec meji na nevarno območje (voda ipd.), mora biti ograja v zgornjem delu nagnjena navznoter. Vrata ograje se morajo samodejno zapirati. Kljuka naj bo takšna, da otrok ne more sam odpreti vrat z notranje strani.

Igrala na otroškem igrišču morajo biti oblikovana glede na otrokove sposobnosti, značilnosti in posebnosti in ne smejo biti odvisna od mode. Kakovostno igrišče mora vsebovati igrala, ki ustrezajo zahtevanim standardom, so redno vzdrževana, za otroke pa zanimiva (Videmšek, Hosta, Bučar Pajek in Čuk, 2007).

Mnoga igrala so skonstruirana tako, da spodbujajo sodelovanje med otroki. Otrok razvija tudi ustvarjalnost, ko na kompleksnih igralih išče svoje načine in poti za rešitev različnih gibalnih nalog. Z lastno domišljijo odgovarja na nove izzive ter izraža svoja čustva in občutja (Videmšek in Jovan, 2002).

Za otroke od 1. do 3. leta (prvo starostno obdobje) Videmškova in Jovanova (2002) predlagata:

- igralna površina (pribl. 4 x 4 m),
- peskovnik s pokrovom oziroma pokrivalom,
- mini tobogan (vkopan),
- različna plezala,

- igrala na vzmeteh,
- mini gugalnice,
- kombinirana igrala za razvoj ravnotežja in koordinacije gibanja.

Za otroke od 3. do 6. leta (drugo starostno obdobje) predlagata:

- igralna površina (pribl. 10 x 8 m), po možnosti z umetno maso,
- prenosljivi goli in koši,
- kombinirana igrala za razvoj ravnotežja in koordinacije gibanja (viseče vrvi, gredi, lestev, valji ...),
- drogovi za vese,
- različne gugalnice,
- tobogan, prilagojen terenu.

Leta 2007 so Čuk, Bučarjeva Pajkova, Videmškova, Hosta in Bricelj na podlagi normativov ter upoštevanja varnosti, uporabnosti in udobja skonstruirali merila za ocenjevanje kakovosti otroških igral. S temi natančnimi merili so na 901 slovenskem igralu ugotovili, da povprečno zunanje igralo ne dosega niti 60 % možnih točk, ki po njihovih merilih določajo primernost igral. Tudi raziskava Zajčeve (2009) je pokazala, da nekateri vrtci potrebujejo posodobitev športnih igral, saj so trenutna stara in potrebna obnove.

1.3 ŠPORTNI PRIPOMOČKI IN IGRALA

Za kakovostno izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti so poleg kakovostnega prostora pomembni tudi športni pripomočki in igrala. Vendar vsi pripomočki, ki so danes na trgu niso primerni za predšolske otroke. Pri nakupu je potrebno vedeti kakšno varnost zagotavljajo, iz kakšnega materiala so in predvsem kako jih je treba uporabljati, da bomo dosegli zastavljene cilje. Športne pripomočke in igrala uporabljamo pri učenju osnovnih gibalnih korakov, za razvijanje gibalnih sposobnosti, usvajanje kompleksnejših športnih znanj in tudi kot pomoč pri varovanju. Vloga odraslih je, da otroke usmerjajo tako, da z lastno domišljijo in občutkom za gibanje rešujejo gibalne naloge (Videmšek, Karpljuk in Štihec, 2008).

Normativna izhodišča za športne pripomočke in igrala:

37. člen

V osrednjem prostoru je oprema, ki omogoča oblikovanje koticov, ter oprema za skupne dejavnosti otrok in odraslih. Če se prostor uporablja kot športna igralnica, naj bo v njem tudi A-lestev, večnamensko plezalo, univerzalne in polivalentne blazine, deske različnih širin, ki se kombinirajo z letvenikom in A-lestvijo in mini plezalna stena, kanvas (mali) z zaščito, univerzalne blazine ter druga manjša športna oprema. Če ima vrtec poleg osrednjega prostora tudi športno igralnico, velja navedena oprema zanjo.

Normativi in minimalni tehnični pogoji za športne pripomočke in igrala so zelo skopi. Več lahko izvemo iz priporočila Videmškove in Jovanove (2002), ki predlagata naslednje pripomočke:

- univerzalne in polivalentne blazine,
- plezalne letve, letvenike, drog, vrv,
- mrežo, tobogan, mini plezalno steno,
- prožno ponjavo z ustrezno zaščito,
- mini koš, sestavljeni gol,
- stojala, obroče, podstavke,
- žoge, medicinke,
- loparje za tenis, mehke teniške žogice, loparje in žogice za badminton,
- hokejske palice in žogice za mini hokej,
- tarčo za žogice in druge rekvizite, frisbije,
- balone različnih barv in velikosti,
- kolebnice, elastiko, barvne rutice, kije,
- barvne riževe vrečke, barvne gumijaste obročke, stožce, barvne ploščice, barvne čepke,
- talne označbe,
- ravnotežno desko, ravnotežni krožnik, desko na vzmeteh,
- hodulje,
- otroška vozila brez pedal, tricikle, skiroje, poganjalce,
- kotalke ali rolerje,
- sani, snežne lopate, smuči, smučarske čevlje, smučarske palice, drsalke,
- plavajoče in potopljive figurice, plavalne deske, mehke valje, žogice za pihanje in male bazenčke.

Žal pri nas ni prav veliko vrtcev z večino navedene opreme, vendar pa lahko vidimo, kaj vse lahko naredi športno vzgojo v vrtcih veliko bolj kvalitetno, pestro in zanimivo. Omenjeni avtorici poudarjata, da je zelo pomembna kakovost igral in športnih pripomočkov. Narejena naj bodo iz materialov, ki so do otroka prijazni in ga ne poškodujejo; so mehki, lahki, imajo dober oprijem, ne drsijo in so predvsem uporabni za predvideni namen. Športni pripomočki in igrala naj bodo osnovnih živih barv.

Različni avtorji, npr. Bergant, 2009 in Zajec, 2009, ki so raziskovali materialne dejavnike v slovenskih vrtcih, ugotavljajo, da so vrtci s športnimi pripomočki opremljeni zadovoljivo. Izpostavljajo, da v vrtcih manjkajo večja gimnastična orodja in oprema za alpsko in nordijsko smučanje.

Vrtec ima lahko zelo dobro opremljeno športno igralnico, vendar nima smisla, če športnih pripomočkov vzgojiteljice ne znajo uporabljati in tako izkoriščati njihov potencial. Vzrok za to je največkrat pomanjkljivo znanje. Vzgojiteljice je zato potrebno seznanjati in jih izobraziti o novostih s področja športne tehnologije. Najboljšo rešitev teh težav predstavlja zaposlitev športnega pedagoga v vrtcu kot strokovnega delavca (Jereb, 2012).

Videmškova in Pišot (2007) poudarjata, da Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca predstavlja samo osnovo za izdelavo

projektne dokumentacije, dokončno oblikovanje prostora pa je prepuščeno delu arhitektov, oblikovalcev opreme in drugih strokovnjakov.

Dodajata še, da je za kakovostno izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcu potrebno preseči minimalni standard, ki ga predpisuje pravilnik glede velikosti športne igralnice ter športnih pripomočkov in igral, saj bodo le tako otroci optimalno razvijali gibalne sposobnosti in usvajali različna gibalna znanja. Vsak vrtec nedvomno potrebuje prostorno in z ustreznimi športnimi pripomočki bogato športno igralnico, v kateri bodo lahko otroci izvajali kakovostne ter raznovrstne gibalne/športne dejavnosti.

1.4 ŠPORTNI PEDAGOG V VRTCU

Zajčeva (2009) v raziskavi ugotavlja, da kakovost kadrov vpliva na pogostost izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcu. Ravnatelji vrtcev so mnenja, da bi morali biti vzgojitelji deležni stalnih strokovnih izpopolnjevanj za pridobitev nazivov za vodenje otrok pri dejavnostih, kot so rolanje, plavanje, smučanje itd. H kakovostnejšemu, varnejšemu in bolj sistematičnemu načrtovanju, izvajanju in evalvaciji dela pa bi lahko prispeval tudi športni pedagog z usposobljenostjo za predšolsko vzgojo. Ravnatelji so mnenja, da bi bilo dobro zaposliti športnega pedagoga za več enot vrtca skupaj.

Poleg ustreznih materialnih pogojev veliko vlogo odigra tudi pedagog. Če pedagog pozna otrokovo potrebo po gibanju, njegovo razvojno stopnjo in ima na voljo dovolj športnih pripomočkov in igral, še ne pomeni, da bo gibalno/športno dejavnost tudi izvajal. Več različnih raziskav dokazuje, da imamo v Sloveniji premalo strokovno organizirane in vodene gibalne/športne dejavnosti ter da vrtcem primanjkuje ustrezno izobraženega kadra (Žnidaršič, 2008).

Zavzemati se moramo, da zaradi kakovostnega dela s predšolskimi otroki, varnosti in spoštovanja normativnih izhodišč v vrtcu na področju gibanja sodeluje tudi športni pedagog. Nedvomno bi bilo potrebno, da bi športni pedagogi gibalne/športne dejavnosti izvajali v sodelovanju z vzgojitelji. Glede na dokazano medsebojno povezanost in soodvisnost med gibalnim, kognitivnim, čustvenim in socialnim razvojem je vloga športnega pedagoga vsekakor odgovorna družbena funkcija. S pomočjo ustrezno izbranih in strokovno vodenih gibalnih dejavnosti namreč lahko otroci razvijajo ne samo svojih gibalnih sposobnosti in znanj, temveč tudi spoznavne, čustvene in socialne sposobnosti ter lastnosti (Videmšek in Pišot, 2007).

Vrtci, ki izvajajo takšen način poučevanja, ugotavljajo, da športni pedagog zagotavlja kakovosten pristop k vodenju gibalnih/športnih dejavnosti, ustrezno varnost in omogoča uresničitev zastavljenih ciljev iz Kurikuluma za vrtce (Žnidaršič, 2008).

Takšen pristop še vedno pomeni nadstandard in zato je potrebno poiskati druge finančne vire, kot so sredstva lokalnega proračuna, sofinanciranje s strani pristojnih ministrstev in prispevki staršev.

Po mnenju Videmškove in Pišota (2007) naj bi delo športnega pedagoga v vrtcu obsegalo naslednje:

- V sodelovanju z vzgojiteljki pripravlja letni načrt za posamezno skupino otrok (glede na veljavni Kurikulum za vrtce, letni delovni načrt in glede na sposobnosti, znanja, značilnosti in posebnosti otrok). Pri načrtovanju sodeluje s starši in strokovnjaki z drugih področij (zdravnik, psiholog, ...).
- Skupaj z vzgojiteljem vodi določeno število ur gibalnih/športnih dejavnosti v skupinah obeh starostnih obdobj (tudi v skupinah otrok prvega starostnega obdobja – od enega do treh let, ki so na žalost še vedno najbolj zapostavljeni).
- Vzgojiteljem pomaga pri izvajanju gibalnega/športnega programa Mali sonček. Išče najugodnejše možnosti za izvedbo dejavnosti, ki jih ni mogoče izvesti v vrtcu. Dogovarja se za sodelovanje s športnimi društvi, organizira najem športnih igralnic, strokovno ustreznih in cenovno ugodnih tečajev, letovanj, zimovanj itn.
- Organizira skupne akcije: planinske izlete, športne dopoldneve in popoldneve, kros, orientacijske izlete, nastope itn.
- Starše ozavešča o gibalnem razvoju njihovih otrok in o pomenu ustreznih gibalnih dejavnosti na otrokov celostni razvoj.
- Program gibalnih/športnih dejavnosti udejanji tako, da vsi otroci pri tem doživljajo kar najbolj prijetne občutke in da optimalno prispeva k njihovem razvoju ter zdravju.

Športni pedagog ustvarja tesno povezavo med vrtcem, starši in otroki. Načrtno spodbuja medsebojno sodelovanje. Pomen daje ozaveščanju staršev, ki jih je potrebno z vključevanjem v različne dejavnosti motivirati za pestrejše in bogatejše športno življenje v družini. Sodelovanje s starši lahko poteka v okviru različnih oblik športnih dejavnosti v vrtcu: izlet, orientacijski izlet, športno dopoldne in popoldne, zimovanje, letovanje, javni nastop (Videmšek in Pišot, 2007).

Športni pedagog, ki vodi gibalne/športne dejavnosti v vrtcu, opravlja torej zelo pomembno nalogo. Otroke s svojim delom spodbuja, da skozi igro sprejmejo šport kot način življenja, kar je izredno pomembno za ohranjanje zdravja skozi vsa življenjska obdobja.

1.5 CILJI IN HIPOTEZE

1.5.1 NAMEN DELA

Namen diplomskega dela je ugotoviti razlike v materialnih pogojih, gibalnih/športnih dejavnostih in sposobnostih otrok med vrtcem s športnim pedagogom ter vrtcem brez zaposlenega športnega pedagoga.

1.5.2 CILJI

V diplomskem delu smo si zastavili naslednje **cilje**:

1. Ugotoviti materialne pogoje vrtca z zaposlenim športnim pedagogom in vrtca brez športnega pedagoga.
2. Ugotoviti razlike med vrtcema v dodatnih športnih znanjih in usposobljenostih vzgojiteljev.
3. Ugotoviti razlike v oblikah in količini gibalnih/športnih dejavnosti med vrtcema.
4. Analizirati mnenja vzgojiteljev glede gibalnih sposobnosti in spretnosti otrok obeh vrtcev.
5. Ugotoviti stališča vzgojiteljev do športnega pedagoga v obeh vrtcih.
6. Ugotoviti prednosti športnega pedagoga v vrtcu.

1.5.3 HIPOTEZE

Na osnovi zastavljenih ciljev smo oblikovali naslednje **hipoteze**:

HO1: Vrtec z zaposlenim športnim pedagogom ima boljše materialne pogoje za izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti kot vrtec brez njega.

HO2: Vzgojitelji v vrtcu s športnim pedagogom imajo več dodatnih športnih znanj in usposobljenosti.

HO3: V vrtcu s športnim pedagogom izvajajo večjo količino ter več oblik gibalnih/športnih dejavnosti.

HO4: Otroci v vrtcu s športnim pedagogom so po mnenju vzgojiteljev gibalno sposobnejši in spretnjši.

2 METODE DELA

2.1 PREIZKUŠANCI

Raziskava je bila izvedena na vzorcu 56 vzgojiteljic, od katerih jih 28 prihaja iz vrtca z zaposlenim športnim pedagogom ter 28 iz vrtca, ki nima zaposlenega športnega pedagoga.

2.2 PRIPOMOČKI

Za raziskavo smo uporabili anketni vprašalnik, ki so ga izpolnjevali vzgojitelji obeh vrtcev. Vprašalnik vsebuje 20 vprašanj v povezavi s prostorskimi in materialnimi pogoji v vrtcu, gibalnimi dejavnostmi ter sposobnostmi otrok. Z njegovo pomočjo smo iskali objektivne razlike med vrtcema. Z anketo je bila zagotovljena popolna anonimnost, s čimer so bili seznanjeni tudi vsi anketiranci.

2.3 POSTOPEK

Deljenje anketnih vprašalnikov in zbiranje podatkov je bilo opravljeno v maju 2017. Rezultati anket so bili vneseni v program Microsoft Office Excel in statistično obdelani.

Poleg analize anketnega vprašalnika smo podatke pridobili tudi s pomočjo metode opazovanja in pogovora. Na ta način smo pridobili želene informacije o materialnih pogojih obeh vrtcev.

3 REZULTATI

V nadaljevanju predstavljamo rezultate, ki smo jih pridobili s pomočjo opazovanja, pogovora z zaposlenimi ter z analizo razdeljenih anket. V nadaljnji analizi smo vrtcu s športnim pedagogom nadeli oznako A, vrtcu brez zaposlenega športnega pedagoga pa oznako B.

3.1 ANALIZA MATERIALNIH POGOJEV

STAROST VRTCEV

Starost enot vrtca A se giblje vse od 39 let pa do 2 let, povprečna starost pa znaša 13 let. Starost enot vrtca B se giblje od 42 do 3 let, povprečna starost znaša 14 let.

ŠPORTNA IGRALNICA

V vrtcu B imajo eno športno igralnico, ki je del najnovejše enote, katero sestavljajo štirje oddelki. V vrtcu A so tri športne igralnice. Dve se nahajata v eni enoti in ena v enoti drugi, ki služi tudi sosednji, tretji enoti. Površina športne igralnice v vrtcu B znaša 71 m², v največji enoti vrtca A velika telovadnica meri približno 100 m², mala 60 m². Tretja športna igralnica meri 72 m².

VELIKOST NOTRANJIH PROSTOROV ZA IZVEDBO GIBALNIH/ŠPORTNIH DEJAVNOSTI

Poleg športnih igralnic vrtci za izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti uporabljajo tudi druge notranje prostore; večnamenske prostore, hodnike in igralnice.

V vrtcu A nimajo večnamenskih prostorov, ker njihovo funkcijo opravljajo športne igralnice. Večina hodnikov, z izjemo hodnikov v novejših traktih, je ozkih. Igralnice so z izjemo najnovejših zgradb manjše. Ker imajo na voljo športno igralnico, se izvedbe dejavnosti v teh prostorih tudi redkokdaj poslužujejo.

Z izjemo najnovejše enote, v enotah vrtca B, športne igralnice ni. Zato gibalne/športne dejavnosti izvajajo v drugih notranjih prostorih. Večnamenski osrednji prostor, katerega velikost je 120 m², imajo le v eni enoti. Hodniki, ki so dovolj veliki za izvedbo dejavnosti, so v dveh enotah in merijo v povprečju 42 m². Igralnice so v novejših enotah večje in omogočajo lažjo izvedbo dejavnosti. Ena enota se spaja z osnovno šolo in uporablja šolsko telovadnico, ki meri 75 m².

VELIKOST ZUNANJIH PROSTOROV ZA IZVEDBO GIBALNIH/ŠPORTNIH DEJAVNOSTI

Zunanje prostore za izvedbo gibalnih/športnih dejavnosti delimo na okolico vrtca brez igral, okolico vrtca z igrali, urejeno zunanje igrišče z umetno podlago in zunanje površine izven vrtca (npr. travnik in gozd).

V vrtcu A je grič sestavni del okolice vrtca, v vseh enotah vrtca B pa tako umetnega kot naravnega griča ni. V največji enoti vrtca A, ki je dom 22 oddelkom, okolico vrtca brez igral predstavlja površina griča s travnato okolico, ki meri približno 2500 m².

Povprečno okolica vrtca brez igral v vrtcu A meri 970 m², v vrtcu B pa 330 m². Tako dobimo 25 m² okolice vrtca na oddelek vrtca A ter 11 m² na oddelek vrtca B.

Okolica vrtca z igrali v vrtcu A meri v povprečju 2700 m², v B pa 875 m². Okolica z igrali meri 71 m² na oddelek prvega vrtca ter 31 m² na oddelek drugega vrtca.

Umetna podlaga, ki predstavlja kriterij urejenega zunanjega igrišča, je v raziskovanih vrtcih iz asfalta ali tartana. V vrtcu A je za 400 m² prostih tartanskih površin, ki se nahajajo pred oddelki ter asfaltno košarkarsko igrišče. Ravno tako se pred oddelki v eni enoti nahaja približno 400 m² tartana. Temu je dodano še asfaltno igrišče velikosti 200 m², ki ga skupaj s sosednjo enoto uporabljajo predvsem za izvedbo rolanja. Povprečno je v vrtcu A urejenih zunanjih igrišč 460 m² in 12 m² na oddelek.

V vrtcu B nima nobena enota svojega urejenega zunanjega igrišča, vendar tri od petih enot uporabljajo bližnja asfaltna igrišča z goli in koši, ki prvotno pripadajo osnovnim šolam. Če ta igrišča pripisujemo zunanjemu prostoru, ki je vrtcu na voljo za izvedbo gibalnih/športnih dejavnosti, je njihova povprečna površina velikosti 240 m² in 9 m² na oddelek.

Zunanje površine izven vrtca so v vseh vrtcih kvalitetne, saj so vsi vrtci locirani v bližini narave in tako za izvedbo dejavnosti v naravi nimajo ovir.

ŠTEVILO ŠPORTNIH IGRAL IN PRIPOMOČKOV

Na zunanjem igrišču vrtca A je 69 športnih igral, kar pomeni 1.82 športnega igrala na oddelek. Igral v vrtcu B je 35, torej 1.25 športnega igrala na oddelek.

Z metodo opazovanja smo s 5-stopenjsko lestvico ocenjevali število športnih pripomočkov. Na tej lestvici ocena 1 pomeni, da vrtec pripomočka nima in ocena 5, da vrtec ima dovolj pripomočkov za kakovostno izvedbo gibalnih/športnih dejavnosti. Ocena predstavlja povprečje vseh enot vključenih v raziskavo.

Tabela 1

Športni pripomočki

ŠPORTNI PRIPOMOČEK	1	2	3	4	5
Žoge					XX
Stožci				X	X
Talne oznake		X			X
Navadne blazine			X	X	
Polivalentne blazine			X		X
Različne gredi	X			X	
Švedske klopi, skrinje...		X			X
Drobni šp. pripomočki (kolebnice, obroči, kiji, trakovi...)					XX
Odskočne deske	XX				
Prožne ponjave	X				X
Skiroji				X	X
Poganjalci			X		X
Kolesa	X		X		
Pripomočki za lovljenje ravnotežja (deske, pene, žoge)				X	X
Rolerji			X		X
Hodulje	X		X		
Loparji		X			X
Mreže		XX			
Koši			X	X	
Goli		X			X
Baloni					XX
Plezala (vrvi, drogovi, lestve, letveniki)		X			X
Plezalne stene		X			X
Avdio in video oprema					XX
Drobni ritmični pripomočki (tamburin, boben, ropotulja...)					XX
Alpske smuči in čevlji	X				X
Tekaške smuči in čevlji	X				X
Hokejske palice	X				X
Sanke					XX

Vrtec A (v tabeli - **X**) ima vidno zelo dobro opremljenost s športnimi pripomočki. Vrtec nima svojih koles, primanjkuje tudi odskočnih desk, hodulj ter mrež. Omeniti je potrebno opremljenost vrtca z alpskimi in tekaškimi smučmi ter čevlji, kar je glede na raziskave (Bergant, 2008 in Zajec, 2009) pri tem vrtcu izstopajoče.

Vrtec B (v tabeli - **X**) ima v primerjavi z vrtcem A precej slabšo opremljenost s športnimi pripomočki. Vrtec nima gredi, odskočnih desk, prožnih ponjav, hodulj, alpskih smuči in čevljev, tekaških smuči in čevljev ter hokejskih palic. Poleg tega ima zelo slabo založenost s talnimi oznakami, švedskimi skrinjami in klopmi, loparji, mrežami, goli, različnimi plezali in plezalnimi stenami. Slaba je tudi založenost z navadnimi in polivalentnimi blazinami, poganjalci, skiroji, rolerji in koši. Za razliko od vrtca A ima svoja kolesa. Oba vrtca sta zelo dobro opremljena z žogami, drobnimi športnimi pripomočki, baloni, avdio in video opremo ter sankami.

3.2 DODATNA GIBALNA PONUDBA VRTCEV

Oba vrtca sta vključena v gibalna/športna programa Mali sonček in Ciciban planinec. Pri dodatni ponudbi nas je predvsem zanimalo, kaj z vidika gibanja ponujata vrtca v popoldanskem času.

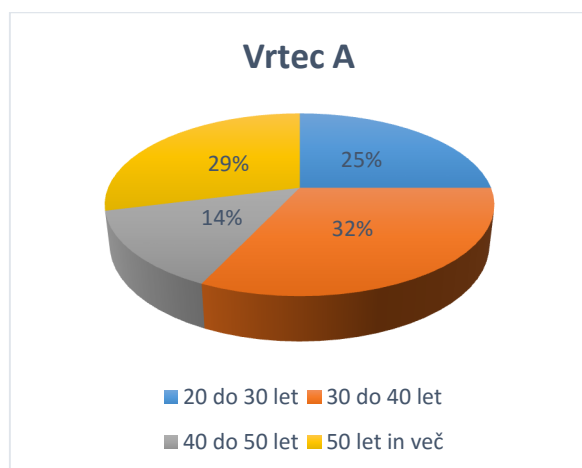
V vrtcu B otrokom ponujajo gibalne urice, torej splošno gibalno vadbo ter plesne urice. Tako gibalne kot plesne urice izvajajo le v najmlajši enoti vrtca. Vrtec A otrokom ponuja iste dejavnosti, ki pa jih izvajajo v vseh enotah vrtca.

3.3 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

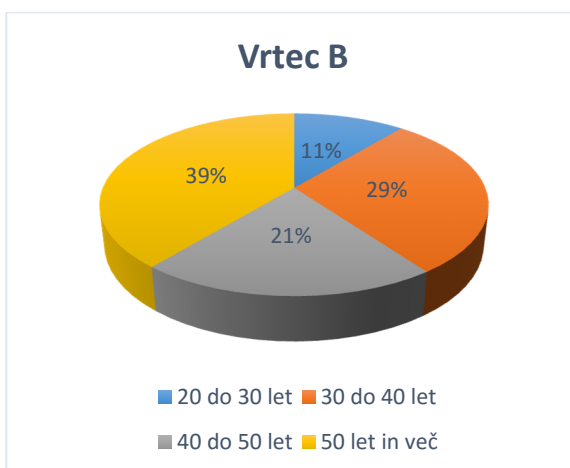
SPOL VZGOJITELJEV

V vrtcu B so na mestu vzgojitelja zaposlene samo ženske, medtem ko sta v vrtcu A zaposlena dva moška, ki predstavljata 7 % vseh vzgojiteljev.

STAROST VZGOJITELJEV

Slika 1. Starost vzgojiteljev v vrtcu A.

Slika 2. Starost vzgojiteljev v vrtcu B.

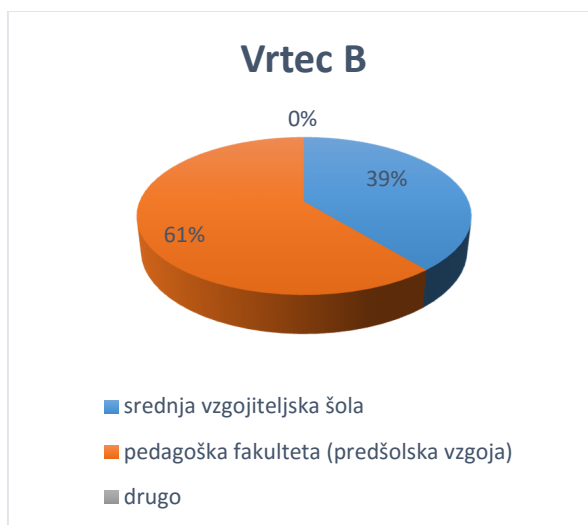
V vrtcu A se starost vzgojiteljev večinoma giblje med 30 in 40 leti (32 %). 29 % vzgojiteljev je starih nad 50 let, četrtna pa jih spada v najmlajšo kategorijo starosti.

V vrtcu B z 39 % prevladujejo vzgojitelji, ki so starejši od 50 let. Petina je starih med 40 in 50 let in le desetina vseh spada v najmlajšo kategorijo starosti. V vrtcu brez športnega pedagoga prevladuje starejši kader. Povprečna starost vzgojiteljev je višja kot v vrtcu A.

IZOBRAZBA VZGOJITELJEV

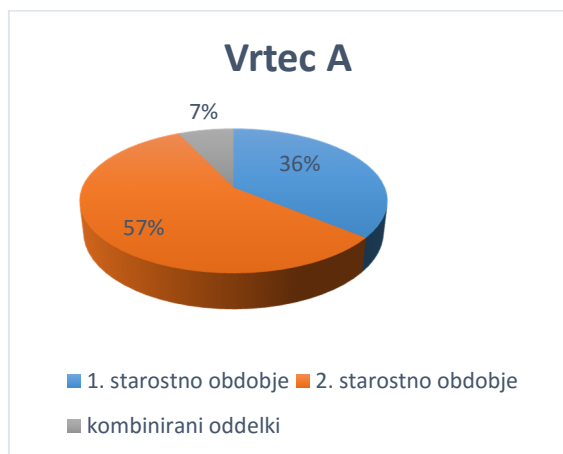
Slika 3. Izobrazba vzgojiteljev v vrtcu A.

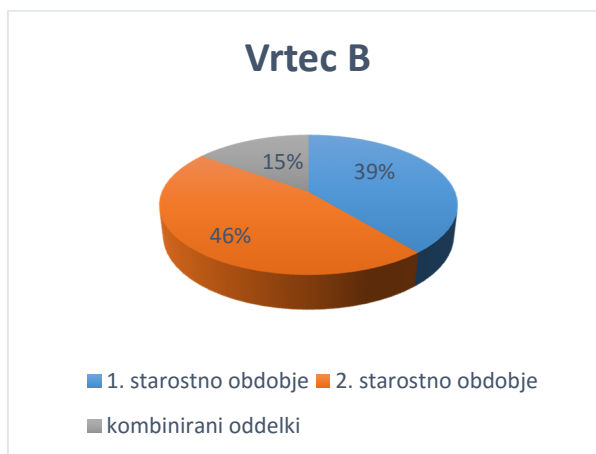
Slika 4. Izobrazba vzgojiteljev v vrtcu B.

Večina vzgojiteljev obeh vrtcev ima izobrazbo pridobljeno na Pedagoški fakulteti. Delež vzgojiteljev s srednješolsko izobrazbo je za 10 % večji v vrtcu B (39 %). Razlog za to je najverjetneje starejši kader, ki se je lahko na mestu vzgojitelja zaposlil z opravljeno srednjo vzgojiteljsko šolo. V vrtcu A ima kar slaba tretjina vzgojiteljev drugo izobrazbo, ki so ji dodali strokovno prekvalifikacijo. V vrtcu B druge izobrazbe ni.

STAROSTNO OBDOBJE

Slika 5. Starost otrok v vrtcu A.

Slika 6. Starost otrok v vrtcu B.

V obeh vrtcih je večina otrok starih od 3 do 6 let. Delež oddelkov 2. starostnega obdobja je v vrtcu A večji za 11 %, delež oddelkov 1. starostnega obdobja je približno enak, medtem ko je delež kombiniranih oddelkov v vrtcu B enkrat večji.

POGOSTOST IZVAJANJA GIBALNIH/ŠPORTNIH DEJAVNOSTI V POSAMEZNIH PROSTORIH

Notranji prostori:

Tabela 2

Pogostost izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti v notranjih prostorih (vrtec A)

Prostor	nikoli	redko (2-3x mesečno)	pogosto (1-krat tedensko)	redno (2-3x tedensko)
Športna igralnica	4 %	4 %	71 %	21 %
Večnamenski prostor	47 %	7 %	14 %	32 %
Igralnica	/	18 %	11 %	71 %
Hodnik	39 %	29 %	18 %	14 %
Drugo:	/	/	/	/

Tabeli 2 in 3 nam prikazujeta pogostost izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti po posameznih prostorih. V vrtcu A je 21 % takih, ki gibalno/športno dejavnost v športni igralnici izvajajo redno, 71 % jih izvaja pogosto, 4 % redko, 4 % pa dejavnosti v športni igralnici ne izvajajo. Skoraj polovica (47 %) dejavnosti v večnamenskem prostoru ne izvaja, 32 % pa jih izvaja redno. Predvidevamo, da so razlog za tako razliko različni prostorski pogoji med enotami vrtca. Med tistimi, ki gibalno/športno dejavnost izvajajo v igralnici je 71 % takšnih, ki jo izvajajo redno, 11 % pogosto, 18 % redko, noben vzgojitelj pa v igralnici nikoli ne izvaja teh dejavnosti. 39 % vzgojiteljev dejavnosti na hodniku ne izvaja, redko jih izvaja 29 %, pogosto 18 % ter redno 14 %. Druge gibalnih/športnih dejavnosti ne izvajajo.

V vrtcu B ima športno igralnico samo ena enota. To je razvidno tudi iz rezultatov ankete, saj vidimo, da za izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti športne igralnice ne uporablja 82 % vseh vzgojiteljev. Po drugi strani pa ugotavljamo, da redno športne igralnice ne uporablja noben vzgojitelj. Pogosto jo uporablja 14 % in redko 4 % anketiranih. Večnamenskega prostora za izvajanje dejavnosti nikoli ne uporablja 60 % vzgojiteljev, redko 11 %, pogosto 18 % ter redno 11 %. Ravno tako kot v vrtcu A, je največ takšnih, ki dejavnosti v igralnici izvajajo redno (53 %), vendar je ta delež v tem vrtcu manjši za petino. Pogostokrat dejavnosti v igralnici izvajajo v 36 %, redko v 11 %. 25 % vzgojiteljev dejavnosti na hodniku ne izvaja, redko jih izvaja 36 %, pogosto 21 % ter redno 18 %.

Tabela 3

Pogostost izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti v notranjih prostorih (vrtec B)

Prostor	nikoli	redko (2-3x mesečno)	pogosto (1-krat tedensko)	redno (2-3x tedensko)
Športna igralnica	82 %	4 %	14 %	/
Večnamenski prostor	60 %	11 %	18 %	11 %
Igralnica	/	11 %	36 %	53 %
Hodnik	25 %	36 %	21 %	18 %
Drugo:	/	/	/	/

Zunanji prostori:

Tabela 4

Pogostost izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti v zunanjih prostorih (vrtec A)

Prostor	nikoli	redko (2-3x mes.)	pogosto (1-krat ted.)	redno (2-3x ted.)
Okolica vrtca (brez igral)	4 %	21 %	39 %	36 %
Okolica vrtca (z igrali)	/	14 %	7 %	79 %
Urejeno igrišče (umetna podlaga)	4 %	25 %	25 %	46 %
Zunanje površine izven vrtca (travnik, gozd)	14 %	39 %	32 %	14 %

Iz Tabele 4 razberemo, da izmed vseh vzgojiteljev, ki za izvajanje gibalne/športne dejavnosti uporabljajo okolico vrtca brez igral, 36 % okolico uporablja redno, 39 % pogosto, 21 % redko, 4 % pa okolice vrtca brez igral ne uporabljajo. Okolico vrtca z igrali redno uporablja 79 %, pogosto 7 % in redko 14 % vzgojiteljev. Največ (46 %) anketiranih urejeno igrišče uporablja redno, 25 % jih uporablja tako pogosto kot redko, 4 % urejenega igrišča z umetno podlago ne uporabljajo nikoli. Ko govorimo o zunanjih površinah izven vrtca, ugotavljamo, da jih največji delež (39 %) uporablja redko, 32 % pogosto, 14 % redno, 14 % pa zunanjih površin izven vrtca ne uporablja.

Iz Tabele 5 je razvidno, da največ vzgojiteljev vrtca B (39 %) okolico vrtca brez igral uporablja redko. Redno jo uporablja 21 %, pogosto 29 %, nikoli pa je ne uporablja 11 % vzgojiteljev. Opaziti je redkejšo uporabo okolice vrtca kot v vrtcu A. Redno okolico vrtca z igrali uporablja 64 % vseh vzgojiteljev, 11 % jih uporablja pogosto, 21 % redko in 4 % nikoli. Delež tistih, ki nikoli ne uporabljajo urejenega igrišča je v vrtcu B večji skoraj za 40 %. Redko ga uporablja 21 %, pogosto 7 % in redno 29 % anketiranih. Tudi delež tistih, ki nikoli ne uporabljajo travnikov in gozdov, je v tem vrtcu večji. Med tistimi, ki dejavnosti izvajajo na zunanjih površinah, jih največ dejavnosti izvaja redko. V obeh vrtcih omenjene površine redno koristi 14 % vseh vprašanih.

Tabela 5

Pogostost izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti v zunanjih prostorih (vrtec B)

Prostor	nikoli	redko (2-3x mes.)	pogosto (1-krat ted.)	redno (2-3x ted.)
Okolica vrtca (brez igral)	11 %	39 %	29 %	21 %
Okolica vrtca (z igrali)	4 %	21 %	11 %	64 %
Urejeno igrišče (umetna podlaga)	43 %	21 %	7 %	29 %
Zunanje površine izven vrtca (travnik, gozd)	21 %	36 %	29 %	14 %

POGOSTOST RAZLIČNIH GIBALNIH/ŠPORTNIH DEJAVNOSTI IN NJIHOVEGA IZVAJANJA

Tabela 6

Pogostost gibalnih/športnih dejavnosti znotraj skupin in pogostost njihovega izvajanja (vrtec A)

ŠPORTNA VSEBINA	NE IZVAJAMO	1 x letno	nekajkrat letno	1 x do 2 x mesečno	1 x tedensko	2 x do 3 x tedensko	vsak dan
vadbena ura	/	/	/	11 %	64 %	25 %	/
gibalna minuta	/	4 %	/	/	7 %	18 %	71 %
gimnastične vaje	11 %	/	11 %	21 %	29 %	21 %	7 %
športno dopoldne	11 %	4 %	43 %	24 %	11 %	7 %	/
športno popoldne	11 %	18 %	46 %	11 %	7 %	7 %	/
sprehod	/	/	18 %	14 %	32 %	29 %	7 %
izlet	4 %	21 %	43 %	32 %	/	/	/
orientacijski izlet	7 %	50 %	32 %	11 %	/	/	/
tečaj rolanja	32 %	43 %	25 %	/	/	/	/
tečaj kolesarjenja	50 %	36 %	14 %	/	/	/	/
tečaj plavanja	100 %	/	/	/	/	/	/
zimovanje	61 %	39 %	/	/	/	/	/
letovanje	43 %	57 %	/	/	/	/	/
taborjenje	57 %	43 %	/	/	/	/	/
Mali sonček	4 %	/	46 %	50 %	/	/	/
Ciciban planinec	21 %	/	36 %	43 %	/	/	/
drugo:	/	/	/	/	/	/	/

Opomba. Obarvana okenca prikazujejo najvišje horizontalne vrednosti.

Iz Tabel 6 in 7 lahko razberemo, katere gibalne/športne dejavnosti se izvajajo v vrtcih in kako pogosta je njihova izvedba v posameznih skupinah. V vrtcu A izmed vseh predstavljenih gibalnih/športnih dejavnosti nikjer ne izvajajo tečaja plavanja. Mnogo vzgojiteljev ne izvaja tečaja kolesarjenja, zimovanja, letovanja in taborjenja. Enkrat letno največkrat izvedejo orientacijski izlet, tečaj rolanja in letovanje. Nekajkrat letno najpogosteje izvajajo športno dopoldne, športno popoldne ter izlet. Malemu sončku in Cicibanu planinci se posvetijo 1 do 2-krat mesečno. Enkrat tedensko največkrat izvajajo vadbeno uro, gimnastične vaje in sprehod. Četrtnina vseh 2 do 3-krat tedensko izvaja vadbeno uro, 29 % jih z isto pogostostjo gre na sprehod. Vsakodnevno 71 % vseh vzgojiteljev izvaja gibalno minuto. Vsak dan 7 % anketiranih izvaja še gimnastične vaje in sprehod.

Tabela 7

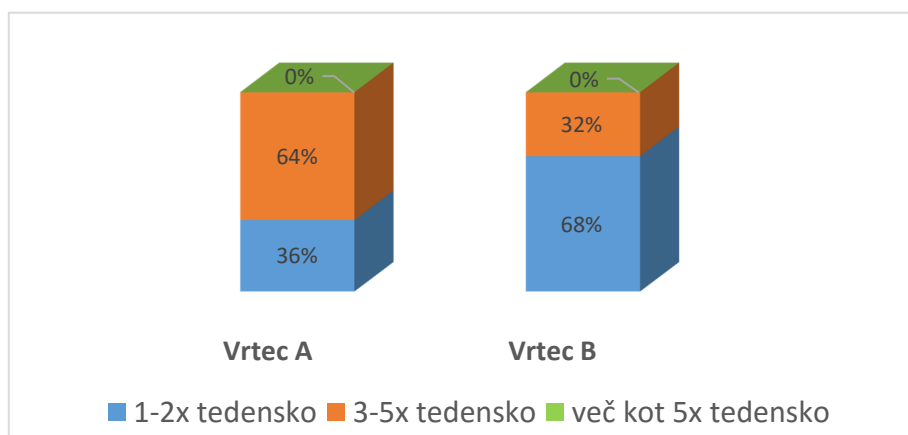
Pogostost gibalnih/športnih dejavnosti znotraj skupin in pogostost njihovega izvajanja (vrtec B)

ŠPORTNA VSEBINA	NE IZVAJAMO	1x letno	nekajkrat letno	1x do 2x mesečno	1x tedensko	2x do 3x tedensko	vsak dan
vadbena ura	/	7 %	11 %	39 %	43 %	/	/
gibalna minuta	/	/	/	4 %	4 %	43 %	49 %
gimnastične vaje	32 %	7 %	14 %	7 %	21 %	19 %	/
športno dopoldne	18 %	18 %	39 %	21 %	4 %	/	/
športno popoldne	43 %	39 %	18 %	21 %	4 %	/	/
sprehod	/	7 %	18 %	4 %	32 %	39 %	/
izlet	50 %	18 %	32 %	/	/	/	/
orientacijski izlet	57 %	32 %	7 %	4 %	/	/	/
tečaj rolanja	100 %	/	/	/	/	/	/
tečaj kolesarjenja	100 %	/	/	/	/	/	/
tečaj plavanja	100 %	/	/	/	/	/	/
zimovanje	100 %	/	/	/	/	/	/
letovanje	100 %	/	/	/	/	/	/
taborjenje	100 %	/	/	/	/	/	/
Mali sonček	53 %	/	29 %	18 %	/	/	/
Ciciban planinec	57 %	/	25 %	18 %	/	/	/
drugo:	/	/	/	/	/	/	/

Opomba. Obarvana okenca prikazujejo najvišje horizontalne vrednosti.

V vrtcu B ne izvajajo tečajev rolanja, kolesarjenja in plavanja, zimovanj, letovanj ter taborjenj. Skoraj tretjina vprašanih (32 %) ne izvaja gimnastičnih vaj. Omeniti je potrebno še neizvajanje športnega popoldneva (43 %), izleta (50 %) in orientacijskega izleta (57 %). Program Mali sonček uporablja 47 %, program Ciciban planinec pa 43 % vseh vzgojiteljev. Največji delež tistih, ki sodelujejo v teh programih, njihove dejavnosti izvajajo le nekajkrat letno. Nekajkrat letno v 39 % izvedejo športno dopoldne. Vadbena ura je najpogostejše izvajana enkrat tedensko, nikoli pa pogostejše kot enkrat na teden. 2 do 3-krat tedensko vzgojitelji izvajajo le gibalno minuto, gimnastične vaje in sprehod. Vsak dan 49 % vzgojiteljev izvaja gibalno minuto, ki je edina vsakodnevna gibalna/športna dejavnost v tem vrtcu. V primerjavi z vrtcem A je opaziti očitno razliko v številu izvajanih dejavnosti in pogostosti izvajanja dejavnosti, ki so vrtcema skupne.

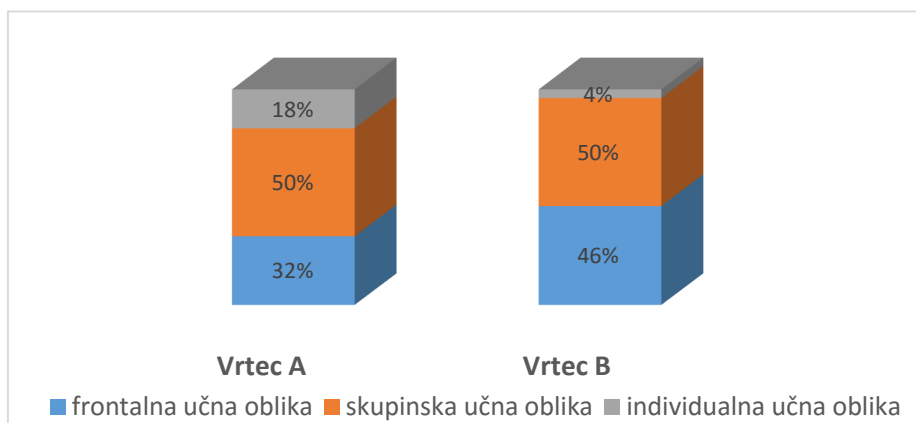
KOLIČINA GIBALNIH/ŠPORTNIH DEJAVNOSTI

Slika 7. Tedenska pogostost izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti.

Vzgojitelje smo povprašali o količini gibalnih/športnih dejavnosti v njihovih skupinah. V vrtcu A 36 % vzgojiteljev dejavnosti izvaja enkrat do dvakrat tedensko, 64 % pa jih organizira tri do petkrat tedensko. V vrtcu B je slika skoraj obratna: 68 % vzgojiteljev dejavnosti izvaja enkrat do dvakrat tedensko, še manj kot tretjina (32 %) pa organizira več kot dve dejavnosti na teden. Noben vzgojitelj iz vzorca obeh vrtcev ne organizira več kot 5 gibalnih/športnih dejavnosti na teden.

UČNE OBLIKE

Slika 8. Učne oblike.

V obeh vrtcih s 50 % prevladuje skupinska učna oblika. Vzgojitelji v vrtcu A pogosteje uporabljajo individualno učno obliko. Delež poučevanja s frontalno učno obliko je večji v vrtcu B in znaša 46 %.

GIBALNA/ŠPORTNA DEJAVNOST OTROK PO MNENJU VZGOJITELJEV

Tabela 8

Gibalna/športna dejavnost otrok po mnenju vzgojiteljev (vrtec A)

Stopnja gibalne/športne dejavnosti otrok	N	min	max	srednja vrednost	standardni odklon
	28	3	5	4,43	3,47

Legenda: N – število odgovorov; min – minimalna vrednost; max – maksimalna vrednost

Tabela 9

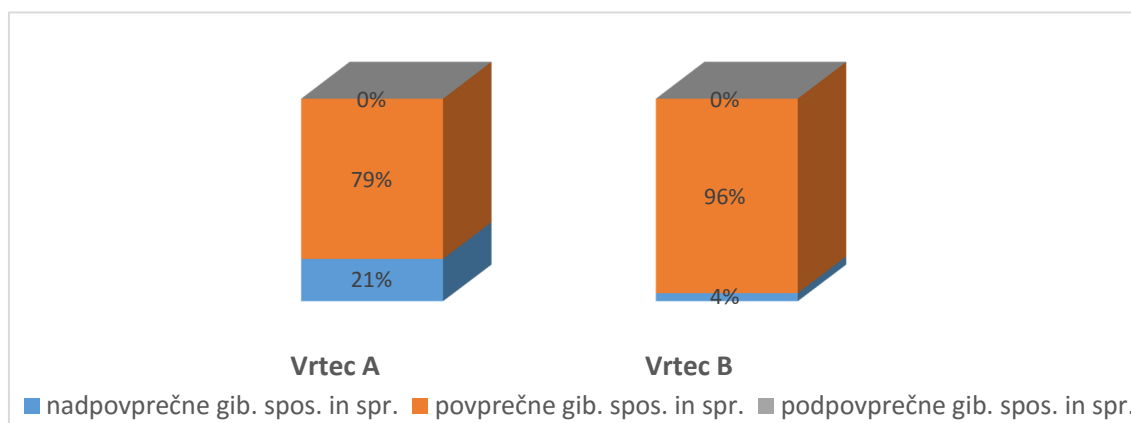
Gibalna/športna dejavnost otrok po mnenju vzgojiteljev (vrtec B)

Stopnja gibalne/športne dejavnosti otrok	N	min	max	srednja vrednost	standardni odklon
	28	2	5	3,92	3,34

Legenda: N – število odgovorov; min – minimalna vrednost; max – maksimalna vrednost

Iz Tabel 8 in 9 razberemo, kakšno mnenje imajo vzgojitelji o gibalni/športni dejavnosti otrok. Opredelili so se za eno od ocen med ena in pet na petstopenjski lestvici. Za premalo gibalno/športno dejavne otroke so obkrožili 1, za zelo dejavne pa 5. Razberemo lahko, da vzgojitelji obeh vrtcev menijo, da so otroci dovolj gibalno/športno dejavni. Srednja vrednost ocene je za 0.51 točke nižja pri vrtcu B. Ravno tako sta nižja standardni odklon (3.34) in minimalna ocena, ki znaša 2.

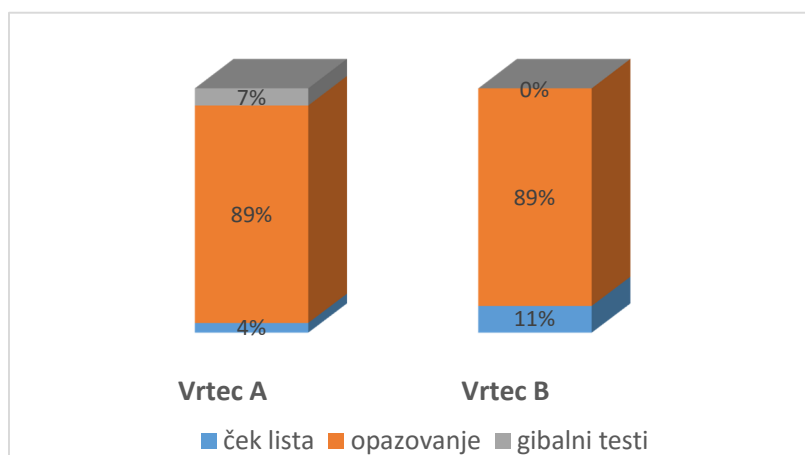
GIBALNE SPOSOBNOSTI IN SPRETNOSTI OTROK PO MNENJU VZGOJITELJEV

Slika 8: Gibalne sposobnosti in spretnosti otrok po mnenju vzgojiteljev

Vzgojitelje smo prosili, da ocenijo gibalne sposobnosti in spretnosti otrok v njihovih skupinah glede na razvojno stopnjo otrok. V obeh vrtcih ni vzgojitelja, ki meni, da ima večina otrok podpovprečne sposobnosti in spretnosti glede na razvojno stopnjo. V vrtcu A 21 % anketiranih ocenjuje, da imajo otroci nadpovprečne sposobnosti in spretnosti. Delež anketirancev s takim mnenjem je v vrtcu B le 4 odstoten. Vsi ostali menijo, da imajo otroci povprečne gibalne sposobnosti in spretnosti glede na razvojno stopnjo.

SPREMLJANJE OTROKOVEGA GIBALNEGA RAZVOJA

Slika 9. Spremljanje gibalnega razvoja otrok.

V obeh vrtcih vzgojitelji otrokov gibalni razvoj večinoma spremljajo z opazovanjem. Ček listo uporabljajo v večjem deležu v vrtcu B, kjer pa otrokovega razvoja noben vzgojitelj ne spremlja s pomočjo gibalnih testov. Gibalne teste izvaja 7 % vzgojiteljev iz vrtca A.

STALNA STROKOVNA IZPOPOLNJEVANJA IN IZOBRAŽEVANJA S PODROČJA ŠPORTA IN GIBANJA

Tabela 10

Pogostost stalnih strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj s področja športa in gibanja

Stalna strokovna izpopolnjevanja in izobraževanja	% - Vrtec A	% - Vrtec B
nikoli	18 %	32 %
vsakih nekaj let	68 %	57 %
1-krat letno	14 %	11 %
večkrat letno	0 %	0 %
skupaj	100 %	100 %

Največ vzgojiteljev obeh vrtcev se stalnih strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj na področju športa in gibanja udeležuje na vsakih nekaj let. Skoraj tretjina (32 %) vzgojiteljev vrtca B se jih ne udeležuje. Večkrat letno se izpopolnjevanj in izobraževanj s tega področja ne udeležuje nihče. Iz tabele je razbrati, da so slednja pogostejša v vrtcu A.

DODATNE USPOSOBLJENOSTI VZGOJITELJEV

Tabela 11

Dodatne strokovne usposobljenosti vzgojiteljev

Usposobljenost	N – Vrtec A	% - Vrtec A	N – Vrtec B	% - Vrtec B
vaditelj/učitelj plavanja	7	25	4	14
učitelj smučanja (1,2,3)	4	14	0	0
mentor/vodnik planinskih skupin	0	0	1	4
vaditelj ali trener rolanja	6	21	0	0
strokovni delavec – temeljna športna vzgoja od (0 do 6 let)	7	25	7	25
drugo: vaditelj drsanja	3	11	0	0
drugo: učitelj plesa	1	4	0	0
nič od naštetega	12	43	19	68

Legenda: N – število odgovorov; % - odstotek glede na celoten vzorec

Delež vzgojiteljev s strokovno usposobljenostjo je za 25 % večji v vrtcu A. Ravno tako je iz Tabele 10 razbrati, da imajo vzgojitelji iz vrtca A več različnih strokovnih nazivov kot vzgojitelji iz vrtca B. V obeh vrtcih ima 25 % vzgojiteljev naziv iz temeljne športne vzgoje. Isti delež v vrtcu A predstavljajo vaditelji oz. učitelji plavanja. Z deležem 21 % sledijo vaditelji oz. trenerji rolanja, v vrtcu B pa s 14 % vaditelji/učitelji plavanja. V vrtcu B ostane še en vzgojitelj s strokovnim nazivom, ki ima naziv mentorja/vodnika planinskih skupin, katerega pa nima noben vzgojitelj iz vrtca A. V slednjem je še 14 % takih, ki so učitelji smučanja, 11 % vaditeljev drsanja in 4 % učiteljev plesa.

PROSTOČASNA GIBALNA AKTIVNOST VZGOJITELJEV

Tabela 12

Pogostost ukvarjanja z neorganizirano in organizirano športno vadbo (vrtec A)

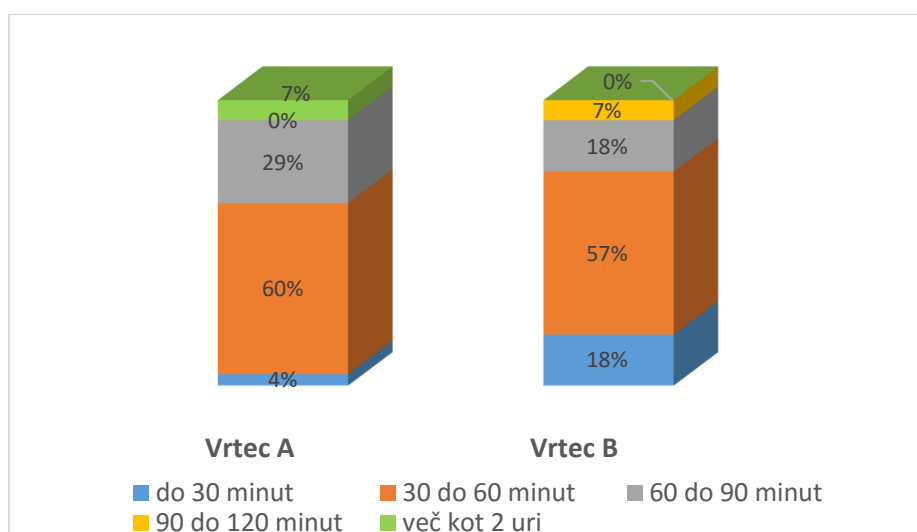
	se ne ukvarjam	se občasno ukvarjam (nekajkrat mesečno)	se redno ukvarjam (2-3 x tedensko)	se pogosto ukvarjam (več kot 3-krat tedensko)
neorganizirana športna vadba (hoja, tek, pohodništvo, kolesarjenje, plavanje, fitnes, splošna vadba, joga, ekipni športi ...)	/	25 %	29 %	46 %
organizirana vadba v športnih društvih (aerobika, joga, pilates, tek, različne oblike skupinske vadbe ...)	43 %	18 %	32 %	7 %

Tabela 13

Pogostost ukvarjanja z neorganizirano in organizirano športno vadbo (vrtec B)

	se ne ukvarjam	se občasno ukvarjam (nekajkrat mesečno)	se redno ukvarjam (2-3x tedensko)	se pogosto ukvarjam (več kot 3-krat tedensko)
neorganizirana športna vadba (hoja, tek, pohodništvo, kolesarjenje, plavanje, fitnes, splošna vadba, joga, ekipni športi, ...)	/	36 %	39 %	25 %
organizirana vadba v športnih društvih (aerobika, joga, pilates, tek, različne oblike skupinske vadbe, ...)	71 %	18 %	11 %	/

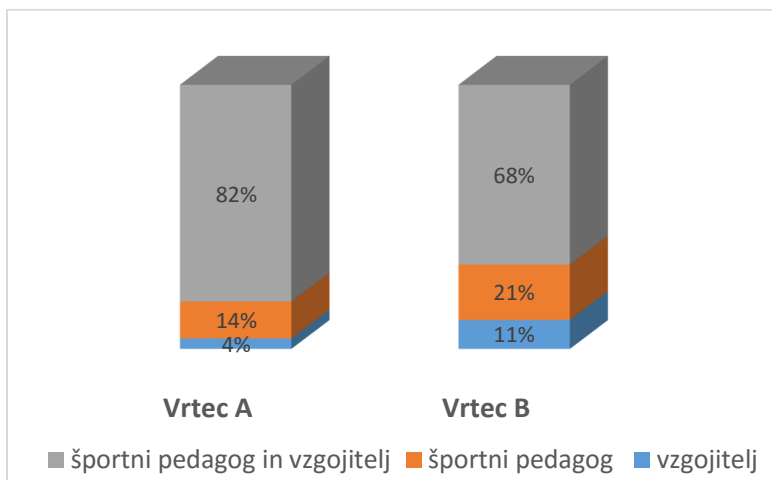
Iz Tabel 12 in 13 razberemo, da se vzgojitelji obeh vrtcev ukvarjajo z neorganizirano športno vadbo. Delež vzgojiteljev, ki se z neorganizirano vadbo ukvarja pogosto, je s 46 % za 21 % večji v vrtcu A. Z neorganizirano vadbo se vzgojitelji iz tega vrtca ukvarjajo pogostejše kot v vrtcu B. Kar 28 % več vzgojiteljev kot v vrtcu A, se v vrtcu B ne ukvarja z organizirano športno vadbo v športnih društvih. 18 % se jih s tako vadbo v obeh vrtcih ukvarja občasno, redno ukvarjanje s tako vadbo pa je za 21 % večje v vrtcu A. Pogosto se organizirane vadbe iz vrtca B ne udeležuje noben vzgojitelj, medtem ko je udeležuje 7 % vzgojiteljev iz vrtca A.

Slika 10. Povprečen čas namenjen eni športni aktivnosti.

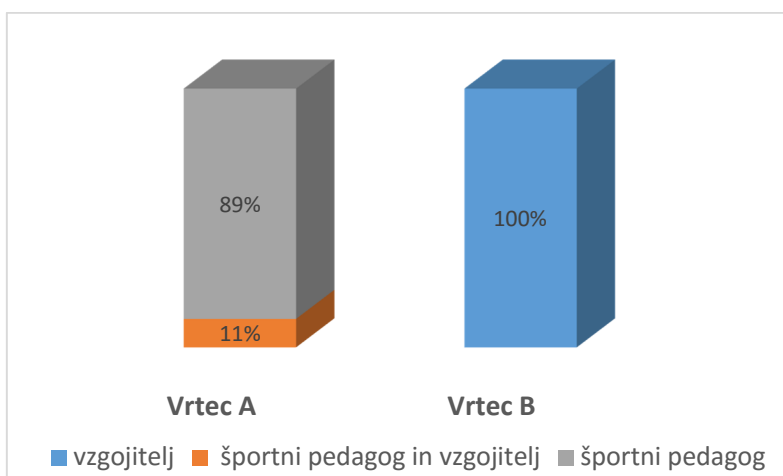
V raziskavi nas je zanimal tudi čas, ki ga vzgojitelji namenijo posamezni športni aktivnosti. Iz grafikonov na sliki 10 ugotavljamo, da je v obeh vrtcih največji delež tistih, ki aktivnosti v povprečju izvajajo od 30 do 60 minut. Le štirje odstotki anketiranih iz vrtca A vadbo izvajajo manj kot 30 minut. Delež takih je z 18 % za 14 % večji v vrtcu B. Delež tistih, ki vadbi namenijo od 60 do 90 minut, je za 11 % večji v vrtcu A. Vadbe, trajajoče od 90 do 120 minut, se ne poslužuje noben vzgojitelj iz vrtca A, medtem ko se je poslužuje 7 % vzgojiteljev iz vrtca B. Delež je ravno obraten pri vadbi, trajajoči dlje od dveh ur.

MNENJE O PRIMEREM KADRU ZA VODENJE GIBALNIH/ŠPORTNIH DEJAVNOSTI

Slika 11. Najbolj primeren kader za vodenje gibalnih/športnih dejavnosti.

Vzgojitelji obeh vrtcev so mnenja, da najbolj primeren kader za vodenje gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcu sestavljata športni pedagog in vzgojitelj. Delež vzgojiteljev s takim mnenjem je z 82 % za 14 % večji v vrtcu A. V vrtcu B je 7 % več takih, ki menijo, da je za vodenje gibalnih/športnih dejavnosti najbolj primeren izključno športni pedagog z usposobljenostjo za predšolsko vzgojo. Ravno tako jih 7 % več iz vrtca B meni, da vodenju teh dejavnosti ustreza vzgojitelj.

Slika 12. Izvajalec gibalnih/športnih dejavnosti.

Preverili smo seveda, kdo v teh dveh vrtcih vodi gibalne/športne dejavnosti. V vrtcu B ni zaposlenega športnega pedagoga in zato te dejavnosti vodijo izključno vzgojitelji. Kljub večinskemu mnenju vzgojiteljev vrtca A, da sta za vodenje teh dejavnosti najprimernejša tako športni pedagog kot vzgojitelj, 89 % teh dejavnosti izvajajo izključno športni pedagogi. Le 11 % vzgojiteljev gibalne/športne dejavnosti izvaja skupaj s športnim pedagogom.

PREDNOSTI SODELOVANJA S ŠPORTNIM PEDAGOGOM

Tabela 14

Mnenja vzgojiteljev o učinkovitosti skupnega vodenja s športnim pedagogom (vrtec A)

Prednosti	1	2	3	4	5
Večja strokovnost	/	7 %	4 %	18 %	71 %
Lažje načrtovanje	4 %	/	14 %	21 %	61 %
Večja varnost pri delu	4 %	7 %	7 %	7 %	75 %
Večja učinkovitost	4 %	/	11 %	11 %	74 %
Večja intenzivnost vadbe	4 %	4 %	18 %	11 %	63 %
Večja količina vadbe	7 %	7 %	21 %	18 %	47 %
Možnost za boljše individualno obravnavo otroka	/	/	4 %	21 %	74 %
Vsebinsko in organizacijsko kvalitetnejša vadba	/	4 %	4 %	32 %	60 %
Izmenjava izkušenj	/	/	/	11 %	89 %
Lažja uresničitev ciljev	/	/	/	25 %	75 %
Skupna odgovornost	4 %	/	11 %	11 %	74 %

V Tabelah 14 in 15 vidimo ocenjevanje različnih prednosti sodelovanja vzgojitelja s športnim pedagogom. Pomen vsake prednosti so vzgojitelji ocenjevali na petstopenjski lestvici. Vseh 11 podanih prednosti so vzgojitelji vrtca A v večini ocenili z oceno 5. Prednosti z najboljšo oceno so bile: izmenjava izkušenj, lažja uresničitev ciljev, večja varnost pri delu, večja učinkovitost, možnost za boljše individualno obravnavo otroka ter skupna odgovornost. Najslabše ocenjene prednosti so bile: lažje načrtovanje, vsebinsko in organizacijsko kvalitetnejša vadba ter večja količina vadbe.

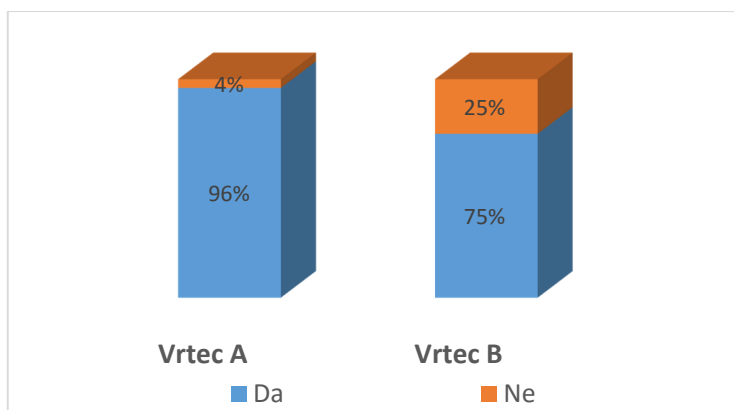
Tabela 15

Mnenja vzgojiteljev o učinkovitosti skupnega vodenja s športnim pedagogom (vrtec B)

Prednosti	1	2	3	4	5
Večja strokovnost	4 %	/	11 %	21 %	64 %
Lažje načrtovanje	4 %	/	14 %	36 %	46 %
Večja varnost pri delu	4 %	11 %	21 %	14 %	50 %
Večja učinkovitost	4 %	/	18 %	29 %	49 %
Večja intenzivnost vadbe	4 %	4 %	21 %	25 %	46 %
Večja količina vadbe	4 %	4 %	29 %	29 %	34 %
Možnost za boljše individualno obravnavo otroka	4 %	/	14 %	43 %	39 %
Vsebinsko in organizacijsko kvalitetnejša vadba	4 %	4 %	29 %	18 %	45 %
Izmenjava izkušenj	4 %	/	14 %	14 %	68 %
Lažja uresničitev ciljev	4 %	/	14 %	25 %	57 %
Skupna odgovornost	4 %	14 %	7 %	18 %	57 %

Večina vzgojiteljev vrtca B je ravno tako vse prednosti ocenila z oceno 5. Najboljše ocene so dobile prednosti: izmenjava izkušenj, večja strokovnost, lažja uresničitev ciljev ter skupna odgovornost, najmanj vrednosti pa pripisujejo večji količini vadbe, možnosti za boljšo individualno obravnavo otroka ter vsebinsko in organizacijsko kvalitetnejši vadbi.

MNENJE O POTREBI PO ŠPORTNEM PEDAGOGU

Slika 13. Potreba po športnem pedagogu v vrtcu.

Zanimalo nas je tudi mnenje vzgojiteljev o potrebi po vključenosti športnega pedagoga v vrtcu. Večina jih meni, da potreba po športnem pedagogu obstaja. Delež vzgojiteljev s takim mnenjem je za 21 % večji v vrtcu A, kjer 4 % trdijo, da potrebe po športnem pedagogu v njihovem vrtcu ni. Istega mnenja je tudi četrtnina vzgojiteljev iz vrtca B.

4 RAZPRAVA

V raziskavi nas je zanimalo, kakšne so razlike med vrtcema z zaposlenim športnim pedagogom in vrtcem, ki športnega pedagoga nima. Osredotočili smo se na razlike v materialnih pogojih, gibalnih/športnih dejavnostih, ki jih v vrtcih izvajajo ter sposobnostih otrok. Zanimale so nas tudi razlike v dodatnih športnih znanjih in usposobljenostih vzgojiteljev, stališča vzgojiteljev do športnega pedagoga, ugotavljali pa smo tudi prednosti športnega pedagoga v vrtcu. S pomočjo opazovanja, pogovorov ter anketnega vprašalnika smo raziskali notranje in zunanje prostore za izvedbo gibalnih/športnih dejavnosti, opremljenost vrtcev z igrali in športnimi pripomočki, starost vzgojiteljev, količino gibalnih/športnih dejavnosti in pogostost njihovega izvajanja, učne oblike, prostočasno gibalno aktivnost vzgojiteljev ...

Sprva smo se posvetili raziskavi materialnih pogojev. Ugotovili smo, da je povprečna starost vrtcev podobna in znaša od 13 do 14 let. Oba vrtca imata starejše enote, ki pa so bile grajene po starih normativih in standardih. Ti so sedaj že preživet, saj se je način življenja in dela v teh letih že močno spremenil. Novejše enote in oddelki omogočajo boljše pogoje za delo. Tako ima najnovejša enota vrtca B tudi svojo športno igralnico, ki je druge enote tega vrtca nimajo. Isto število oddelkov ima v vrtcu A tri športne igralnice, ki imajo večjo povprečno površino in so tudi bolje opremljene. Vrtec A ima kljub podobni starosti kot vrtec B poleg starejših objektov dograjeno veliko športno igralnico, ki tako precej izboljša prostorske pogoje za izvedbo gibalnih/športnih dejavnosti.

Preverili smo kvadrature in ugotavljali primernost notranjih in zunanjih prostorov za izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti. Poleg oz. namesto športnih igralnic vrtci uporabljajo tudi večnamenske prostore, hodnike in igralnice. V vrtcu A gibalne/športne dejavnosti izvajajo večinoma v športnih igralnicah, medtem ko morajo v vrtcu B te dejavnosti izvajati v drugih prostorih. Večnamenski prostor ima le ena od petih enot, ostale koristijo hodnike in igralnice. Pogoje smo primerjali s Pravilnikom o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca in ugotovili, da le velika telovadnica vrtca A presega normativna izhodišča za oblikovanje športne igralnice in je tako njena površina večja od zahtevanih 80 m². Enota vrtca B ima večnamenski prostor, katerega površina sicer zadošča normativom, vendar sta v istem prostoru tako podporni steber kot garderobna oprema, kar se ne sklada z izhodišči. Normativna izhodišča za oblikovanje zunanjega igrišča priporočajo, da je teren v okolici vrtca razgiban, kar so upoštevali v vseh enotah vrtca A, ki tako razpolagajo z gričem. V vseh enotah vrtca B na zunanjem igrišču razgibanega terena ni. Okolica vrtca brez igral v vrtcu A meri v povprečju 970 m², v vrtcu B pa 330 m². V primerjavi z raziskavo slovenskih vrtcev, ki jo je opravila Zajčeva (2009), vrtec A močno presega povprečje 521 m², vrtec B pa se izkaže za podpovprečnega. Posamezen oddelek vrtca A ima na voljo več kot dvokratnik površine, ki jo ima na voljo oddelek v vrtcu B. Okolica vrtca z igrali v vrtcu A meri v povprečju 2700 m², v vrtcu B meri 875 m². Slovensko povprečje je leta 2009 znašalo 1084 m². Vrtec A za razliko od vrtca B razpolaga z lastnimi urejenimi zunanjimi igrišči iz različnih podlag, katerih povprečna površina znaša 460 m². Če vrtcu B pripišemo urejena zunanja igrišča, ki se nahajajo v njihovi neposredni bližini in jih v vrtcu uporabljajo, njihova

povprečna velikost znaša 240 m². Tako se vrtec B kar dobro približa slovenskemu povprečju, ki znaša 261 m². Zunanje površine izven vrtca so v obeh vrtcih kvalitetne, saj so vsi vrtci locirani v bližini narave in tako za izvedbo dejavnosti v naravi nimajo ovir. Opazimo, da ima vrtec A bistveno večje površine, ki so na voljo za izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti.

Raziskovali smo tudi opremljenost vrtcev s športnimi igrali ter pripomočki. Normativna izhodišča za športne pripomočke in igrala so skopa, več smernic glede izbire ter števila igral in pripomočkov pa dobimo pri strokovnjakih, ki za različna starostna obdobja predlagajo različna igrala in pripomočke. Čuk, Bučar Pajkova, Videmškova, Hosta in Bricelj (2007) ugotavljajo, da povprečno slovensko zunanje igralo ne dosega niti 60 % možnih točk, ki po njihovih merilih določajo primernost igral. Videmšek in Jovan (2002) govorita tudi o pozitivnem vplivu pravilno izbranih igral na otroke. V naši raziskavi se kakovosti igral nismo posvetili, igrala obeh vrtcev smo le prešteli ter tako ugotovili, da ima oddelek vrtca A na voljo 1,82 športnega igrala, oddelek vrtca B pa 1,25 športnega igrala, torej 0,57 igrala manj na oddelek. Število športnih pripomočkov smo ocenili in ob primerjavi ugotovili očitno razliko med vrtcema. Vrtec A razpolaga z večino pripomočkov iz našega seznama, njihova založenost pa je le pri sedmih pripomočkih slabša. Vrtec nima koles in odskočnih desk, manj je tudi mrež in hodulj. Vrtec B ima precej slabšo založenost saj nima različnih gredi, odskočnih desk, prožnih ponjav, hodulj, smuči in čevljev ter hokejskih palic. Dovolj ima samo žog, drobnih športnih in ritmičnih pripomočkov, plezal, avdio in video opreme ter sank. Tako kot ugotavlja Zajčeva (2009) za slovenske vrtce, tudi tukaj primanjkujejo različna gimnastična orodja ter oprema za alpsko oziroma nordijsko smučanje. Oba vrtca sta zelo dobro opremljena z žogami, drobnimi športnimi pripomočki in sankami, vprašanje pa se pojavi pri pogostosti rabe teh pripomočkov, ki je seveda odvisna od vzgojiteljev oziroma športnih pedagogov. Menimo, da je vrtec A boljše založen s športnimi pripomočki tudi zato, ker se vodstvo ob zavedanju, da bodo pripomočki ob prisotnosti športnega pedagoga pogostejše rabljeni in izkoriščeni, lažje odloči za njihov nakup.

Ugotavljamo, da so notranje in zunanje površine v vrtcu z zaposlenim športnim pedagogom bistveno večje kot v vrtcu B, ravno tako pa vrtec A razpolaga z večjim številom igral ter športnih pripomočkov. Na podlagi naših ugotovitev **hipotezo 1 potrjujemo**, saj ima vrtec z zaposlenim športnim pedagogom boljše materialne pogoje za izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti kot vrtec brez njega.

Pri izpolnjevanju vprašalnika za vzgojitelje je sodelovalo 28 vzgojiteljev iz treh enot vrtca A ter isto število vzgojiteljev iz petih enot vrtca B. V vrtcu B so na mestu vzgojitelja zaposlene ženske, vrtec A pa zaposluje 7 % moških, med katerimi je tudi športni pedagog. Rezultati kažejo, da je v vrtcu B kader starejši kot v vrtcu A, saj s skoraj 40 % prevladujejo vzgojitelji starejši od 50 let. Tako starostna struktura že sama po sebi kliče po vključevanju športnega pedagoga. Starejši vzgojitelji se gibalnih/športnih dejavnosti pogosto lotevajo z odporom, saj se bojijo poškodb, poleg tega pa so navajeni drugačnega načina dela s področja gibanja, ki se pogostokrat ne sklada z najnovejšimi praksami. Z leti na tem področju vzgojitelji zmorejo vse manj, saj je le to specifično in zahtevno z vidika vodenja in varnosti. Kot je ugotovila Kavčičeva (2005), pri višji starosti vzgojitelji težje samostojno in kakovostno izvajajo

gibalne/športne dejavnosti, zato bi vključitev športnega pedagoga v vrtec B pripomogla k izboljšanju tamkajšnjega stanja. Pri starostnem obdobju oddelkov prevladujejo otroci iz drugega starostnega obdobja. Delež kombiniranih oddelkov je v vrtcu B enkrat večji kot v vrtcu A, kar gotovo vpliva na zahtevnost izvedbe vsebin, saj je delo v kombiniranem oddelku ob upoštevanju razlik med starostjo otrok zahtevnejše.

Večina vzgojiteljev obeh vrtcev ima opravljeno Pedagoško fakulteto, delež tistih s srednješolsko izobrazbo pa je za 10 % večji v vrtcu B. Razlog za to je najverjetneje višja starost vzgojiteljev, ki so se včasih na mesto vzgojitelja lahko zaposlovali že z opravljeno srednjo vzgojiteljsko šolo. To gotovo vpliva na delo na področju gibanja, saj je raven izobrazbe nižja. V vrtcu A je delež vzgojiteljev z opravljeno Pedagoško fakulteto precej manjši, saj jih ima kar slaba tretjina opravljeno enoletno strokovno prekvalifikacijo. Kakovost prekvalifikacije je vsekakor nižja kot opravljena Pedagoška fakulteta in tudi to vpliva na kakovost dela vzgojiteljev. V vrtcu A zaposlujejo športnega pedagoga, ki opravlja tudi delo vzgojitelja. Je diplomant Fakultete za šport z opravljenim Izobraževalnim modulom za vzgojitelje na Pedagoški fakulteti. Tako ima izobrazbo iz dveh področij, ki jih pri svojem delu združuje.

Zaradi pomanjkanja znanja, usposobljenosti in dokvalifikacij se mnogi vrtci odločajo za sodelovanje s športnim pedagogom, ki s temi kakovostmi razpolaga. V naši raziskavi nas je zanimalo kako pogosto se vzgojitelji udeležujejo strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj s področja športa in gibanja ter kakšne so njihove dodatne usposobljenosti s tega področja. Ugotovili smo, da se večina vzgojiteljev obeh vrtcev izpopolnjevanj in izobraževanj udeležuje na vsakih nekaj let. V vrtcu A je ta delež za 11 % večji kot v vrtcu B. Enkrat letno se jih udeležuje 14 % iz vrtca A ter 11 % iz vrtca B, večkrat letno pa se jih ne udeležuje nihče. Skoraj tretjina (32 %) vzgojiteljev vrtca B se jih sploh ne udeležuje. Kot ugotavlja Zajčeva (2009), se gibanje pojavlja na predzadnjem mestu med izbranimi kurikularnimi področji po izbiri, na kar vpliva tudi pogostost izobraževanj. Zajčeva (2009) ugotavlja, da bi vzgojitelji izvajali pestrejšie organizacijske oblike, če bi jim omogočili ustrezna in stalna strokovna izobraževanja. Po našem mnenju se strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj s področja športa vzgojitelji obeh vrtcev udeležujejo preveč redko, kar negativno vpliva na njihovo delo na področju gibanja. Vrtec A na tem področju ni izrazito boljši od vrtca B, vendar ima zaposlenega športnega pedagoga, ki na delo vpliva pozitivno.

Ob primerjanju dodatne strokovne usposobljenosti vzgojiteljev smo ugotovili, da ima 25 % vzgojiteljev iz vrtca A naziv vaditelja/učitelja plavanja in naziv iz temeljne športne vzgoje. Ravno tako jih je v vrtcu B 25 % z istim nazivom. V vrtcu B je še 14 % vzgojiteljev vaditeljev/učiteljev plavanja, ostali (68 %) nimajo dodatnih usposobljenosti. V vrtcu A je takih, ki dodatnih usposobljenosti nimajo 43 %. Ugotovili smo, da je delež vzgojiteljev, ki imajo dodatno strokovno usposobljenost za četrtno večji v vrtcu A. **Hipotezo 2 potrjujemo.**

Vzgojitelje smo povprašali o pogostosti izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti v notranjih in zunanjih prostorih. Ugotovili smo, da vzgojitelji vrtca A športno igralnico uporabljajo pogosto, torej enkrat tedensko, vzgojitelji vrtca B, ki imajo športno

igralnico (18 %) pa ravno tako. Večnamenski prostor v vrtcu A ne uporablja 47 % vzgojiteljev, tisti, ki pa ga uporabljajo, ga uporabljajo redno. Ker je večnamenski prostor samo v eni enoti vrtca B, tudi tukaj večina tega prostora ne more uporabljati. Tisti, ki pa prostor uporabljajo, ga koristijo pogosto. Ker vrtec B veliko dejavnosti izvaja v igralnicah, je največ takih (53 %), ki jih izvajajo redno. Kljub športnim igralnicam je v vrtcu A še večji delež takih (71 %), ki dejavnosti redno izvajajo v igralnici. Hodnike večina uporablja redko. Vidimo, da se vzgojitelji v vrtcu A poleg športnih igralnic za izvedbo gibalnih/športnih dejavnosti poslužujejo tudi redni vadbi v večnamenskih prostorih in igralnicah, kar pomeni, da je dejavnosti v notranjih prostorih vrtca A več kot v vrtcu B. Vrtec A ima na voljo športne igralnice, pa vendar so dejavnosti v ostalih prostorih pogostejše kot v vrtcu B, kar govori o večjem pomenu gibanja pri vzgojiteljih.

Raziskali smo tudi organizirane dejavnosti na prostem in prišli do ugotovitve, da okolično vrtca brez in z igrali pogosteje uporabljajo v vrtcu A. Samo 4 % vprašanih iz vrtca A ne izvaja dejavnosti na urejenem igrišču, medtem, ko je ta delež v vrtcu B kar 43 %. Vrtec B resda nima svojih urejenih igrišč, ampak jih ima na voljo v neposredni bližini. Vzgojitelji se najverjetneje ne zavedajo potenciala urejenih igrišč, saj večina uporabnikov igrišč vodi dejavnosti redno, kar bi lahko pomenilo, da so dejavnosti na igriščih uspešne. Kljub dejstvu, da imata oba vrtca dobre pogoje za izvedbo dejavnosti na zunanjih površinah izven vrtca, se jih vzgojitelji tako v vrtcu A kot v vrtcu B poslužujejo v največji meri redko; samo 14 % je takih, ki jih izvajajo redno. Vidimo, da bi lahko vsi vzgojitelji bolje koristili zunanje površine izven vrtca. Tudi tukaj ugotavljamo, da so dejavnosti v zunanjih prostorih vrtca A pogostejše kot v vrtcu B.

Zanimala nas je tudi pogostost pojava različnih gibalnih/športnih dejavnosti znotraj skupin. Navedli smo športne vsebine, vzgojitelji pa so opredeljevali pogostost njihovega izvajanja. Izmed naštetih vsebin celoten vrtec A ne izvaja tečaja plavanja, medtem ko pri vrtcu B dodamo še tečaj rolanja, kolesarjenja, zimovanje, letovanje ter taborjenje. Že takoj opazimo bistveno razliko med vrtcema. Skoraj tretjina vprašanih iz vrtca B (32 %) ne izvaja gimnastičnih vaj. Omeniti je potrebno še neizvajanje športnega popoldneva (43 %), izleta (50 %) in orientacijskega izleta (57 %). Program Mali sonček uporablja 47 %, program Ciciban planinec pa 43 % vseh vzgojiteljev. Največji delež tistih, ki sodelujejo v teh programih, njihove dejavnosti izvajajo le nekajkrat letno. Nekajkrat letno v 39 % izvedejo športno dopoldne. Vadbena ura je najpogostejše izvajana enkrat tedensko, nikoli pa pogosteje kot enkrat na teden. 2 do 3-krat tedensko vzgojitelji izvajajo le gibalno minuto, gimnastične vaje in sprehod. Kljub temu, da sta oba vrtca vključena v športna programa Mali sonček in Ciciban planinec, je vključenost samih vzgojiteljev v vrtcu B precej slabša, saj jih tako v Malem sončku kot v Cicibanu planinec sodeluje manj kot polovica. Vzrok za tako razliko je tudi športni pedagog, ki pomaga pri izvajanju športnih programov. Ker so gibalne/športne dejavnosti seveda vezane tudi na geografsko lego vrtca, materialne pogoje dela, finančna sredstva in drugo, lahko posledično obstajajo velike razlike med posameznimi vrstami dejavnosti in med raziskovanima vrtcema.

Ugotovili smo, da velike razlike v količini dejavnosti ustvarja tudi delo športnega pedagoga, ki enkrat tedensko vodi dejavnosti otrok drugega starostnega obdobja ter dvakrat tedensko dejavnosti otrok med 5. in 6. letom. Po analizi vprašalnika za

vzgojitelje, smo ugotovili, da v vrtcu A športni pedagog samostojno vodi kar 89 % gibalnih/športnih dejavnosti, preostanek pa skupno izvajata športni pedagog in vzgojitelj. Ugotavljamo, da je vloga športnega pedagoga v vrtcu A precejšnja in vsekakor vpliva na količino gibalnih/športnih dejavnosti. Ob preverjanju količine smo prišli do ugotovitev, da je v vrtcu A 64 % takih vzgojiteljev, ki ima v svojem oddelku dejavnosti tri do petkrat tedensko, 36 % pa takih, ki jih ima enkrat do dvakrat tedensko. V vrtcu B je slika skoraj obratna saj je 32% takih, ki izvaja dejavnosti tri do petkrat tedensko ter 68 % takih, ki jih izvaja enkrat do dvakrat tedensko. Športni pedagog najverjetneje vpliva tudi na pestrost različnih organizacijskih oblik, saj ima široko športno izobrazbo, znanja, usposobljenosti in sposobnosti, ki mu omogočajo izvedbo raznoraznih dejavnosti, sploh, če svoje moči združijo z vzgojitelji.

Naslednjo hipotezo, ki smo si jo zastavili, torej **hipotezo 3**, ki pravi, da v vrtcu s športnim pedagogom izvajajo večjo količino ter več oblik gibalnih/športnih dejavnosti, **potrjujemo**, saj smo med vrtcema ugotovili očitne razlike.

V nadaljevanju nas je zanimalo tudi mnenje vzgojiteljev o otrocih v njihovi skupini. Povprašali smo po mnenju o stopnji gibalne/športne dejavnosti v njihovih oddelkih. Vzgojitelji obeh vrtcev menijo, da so njihovi otroci dovolj gibalno/športno dejavni, vendar imajo vzgojitelji vrtca B slabše mnenje, kar morda kaže na to, da se nekateri vzgojitelji iz tega vrtca zavedajo nedejavnosti svojih otrok. To pomeni, da bi bili pripravljeni izboljšati stanje na gibalnem področju.

Predvsem nas je zanimalo kaj menijo vzgojitelji o gibalnih sposobnostih in spretnostih otrok. Ker gibalnih sposobnosti in spretnosti nismo merili, smo se lahko oprli le na mnenje vzgojiteljev. Imeli so tri možnosti odgovorov; otroci imajo podpovprečne, povprečne ali nadpovprečne gibalne sposobnosti in spretnosti glede na razvojno stopnjo. V vrtcu A 79 % vseh meni, da imajo otroci v njihovi skupini povprečne sposobnosti in spretnosti, 21 % pa jih pravi, da so le te nadpovprečne. V vrtcu B jih 96 % meni, da so njihovi otroci povprečni, le 4 % pa menijo, da so nadpovprečni. Nihče ne meni, da so otroci podpovprečni, kar nakazuje na to, da je potrebno upoštevati subjektivnost teh rezultatov. Vseeno opazimo, da imajo vzgojitelji vrtca, v katerem deluje športni pedagog, pozitivnejše mnenje o svojih otrocih. Ker smo predhodno ugotovili, da športni pedagog opravlja večino dela s področja gibanja, lahko sklepamo, da pozitivno vpliva na gibalne sposobnosti in spretnosti otrok. Ugotovimo, da so otroci v vrtcu s športnim pedagogom po mnenju vzgojiteljev gibalno sposobnejši in spretnjši. Tako **potrdimo hipotezo 4**.

Zanimala nas je tudi pristočasna gibalna aktivnost vzgojiteljev, saj tako dobimo boljši vpogled v odnos vzgojiteljev do gibanja in športa. Ugotovili smo, da se z neorganizirano športno vadbo pogosto ukvarja skoraj polovica vzgojiteljev iz vrtca A in četrtnina vzgojiteljev iz vrtca B. V vrtcu A se pogosteje ukvarjajo tako z neorganizirano vadbo kot organizirano vadbo. Delež takih, ki organizirane vadbe ne obiskuje, je za 28 % večji v vrtcu B, poleg tega pa v vrtcu B ni niti enega vzgojitelja, ki bi se redno ukvarjal z organizirano športno vadbo. V obeh vrtcih prednjači neorganizirana športna vadba. Po pridobljenih podatkih sklepamo, da se vzgojitelji vrtca A veliko bolje zavedajo pomena organizirane športne vadbe za ljudi in otroke in, ker so tudi sami bolj dejavni, jim šport predstavlja večjo vrednoto ter tako posledično

gibalne/športne aktivnosti pogostejše vključujejo v vrtcu. Da smo uspeli izvedeti še več, smo se pozanimali o povprečnem času, ki ga vzgojitelji namenijo lastni enkratni športni aktivnosti, saj se tukaj lahko pojavijo velike razlike. Ugotovili smo, da je v obeh vrtcih največji delež tistih, ki aktivnosti v povprečju izvajajo od 30 do 60 minut. V vrtcu B je z 18 % za 14 % več takih, ki vadbi namenijo manj kot 30 minut. V vrtcu A je za 11 % večji delež tistih, ki vadbi namenijo od 60 do 90 minut. Najdlje, več kot dve uri, vadijo v vrtcu A. Vzgojitelji vrtca A namenijo vadbi več časa kot vzgojitelji vrtca B in tudi ne vadijo manj kot 30 minut, kar lahko govori o tem, da se bolje zavedajo pomena dovolj časa trajajoče vadbe, s katero vplivajo na svoje telo.

Namen naše raziskave je bil ugotoviti tudi odnos vzgojiteljev do športnega pedagoga. Sprva smo jih povprašali o primernem kadru za vodenje gibalnih/športnih dejavnosti. V vrtcu, ki ima zaposlenega pedagoga, jih je 82 % mnenja, da bi morali dejavnosti izvajati športni pedagogi skupaj z vzgojitelji, 14 % bi delo zaupalo izključno pedagogu, le 4 % pa menijo, da je za vodenje teh dejavnosti najprimernejši vzgojitelj sam. V vrtcu B je 11 % takih, ki menijo, da zadošča vzgojitelj, 21 % bi zaupalo izključno pedagogu, večina pa jih ravno tako meni, da sta najboljša kombinacija športni pedagog ter vzgojitelj.

S pomočjo ocenjevanja različnih prednosti sodelovanja vzgojitelja s športnim pedagogom, smo izvedeli katere prednosti so vzgojiteljem najbolj pomembne. V vrtcu A so najbolje vrednotili izmenjavo izkušenj, lažjo uresničitev ciljev, večjo varnost pri delu, večjo učinkovitost, možnost za boljšo individualno obravnavo otroka ter skupno odgovornost. Najbolje so ocenili izmenjavo izkušenj. Prednosti 'večja količina vadbe' je najvišjo oceno namenilo le 47 % vzgojiteljev, kar je presenetljiv podatek, saj smo predhodno ugotovili, da je količina vadbe ena največjih prednosti športnega pedagoga v vrtcu. 74% anketiranih je najvišjo oceno dalo možnosti za boljšo obravnavo otroka, kar se sklada z našimi ugotovitvami, da ima vrtec A v primerjavi z vrtcem B 14 % večji delež individualne vadbe. Razlikuje se tudi spremljanje gibalnega razvoja, saj vrtec A poleg opazovanja in uporabe ček liste, gibalni razvoj spremlja tudi z gibalnimi testi, ki so najverjetneje izvedeni s strani športnega pedagoga. V vrtcu B so vzgojitelji prednosti ocenjevali z nižjimi povprečnimi ocenami, ravno tako pa so vse prednosti v večini dobile najboljšo možno oceno. Najbolje so podobno kot v vrtcu A vrednotili izmenjavo izkušenj, večjo strokovnost, lažjo uresničitev ciljev ter skupno odgovornost. Najbolje so tudi v tem vrtcu ocenili izmenjavo izkušenj, kar tudi vzgojiteljem, ki delajo s športnim pedagogom predstavlja očitno prednost. Tudi tukaj je prednosti 'večja količina vadbe' najvišjo oceno namenil najmanjši odstotek vzgojiteljev; le 34 %. Slabo je bila za razliko od vrtca A ocenjena možnost za boljšo individualno obravnavo otroka. Sklepamo, da se vzgojitelji vrtca B niti ne morejo zavedati nekaterih prednosti, saj delovnih izkušenj s športnim pedagogom nimajo.

Vzgojitelje obeh vrtcev smo povprašali o potrebi po športnem pedagogu v njihovem vrtcu. Kar 96 % vseh anketiranih iz vrtca A meni, da obstaja potreba po športnem pedagogu. V vrtcu B je mnenje drugačno, saj je tega mnenja 75 % vprašanih, četrtina pa jih meni, da potrebe po športnem pedagogu v njihovem vrtcu ni. Sklepamo, da vzgojitelji iz vrtca A v športnem pedagogu vidijo veliko prednosti, saj so verjetno ugotovili, da je sodelovanje vrtca s športnim pedagogom nepogrešljivo.

Vzrokov za nesodelovanje športnih pedagogov v vrtcih je veliko. Iskati jih moramo predvsem v finančnih ovirah, standardih, normativih, zakonih in predpisih, ki trenutno športnim pedagogom ne zagotavljajo dela v vseh vrtcih in tako lahko delujejo le v tistih vrtcih in krajih, ki si za zaposlitev športnih pedagogov dovolj močno prizadevajo in to lahko omogočajo.

5 SKLEP

Glavni namen diplomskega dela je bil ugotoviti razlike med vrtcem z zaposlenim športnim pedagogom in vrtcem, ki nima športnega pedagoga. Razlike smo iskali v materialnih dejavnikih, gibalnih/športnih dejavnostih, sposobnostih otrok, dodatnih športnih znanjih in usposobljenostih vzgojiteljev, stališčih vzgojiteljev do športnega pedagoga, vsekoli pa smo ugotavljali tudi prednosti športnega pedagoga. Namen te diplome je bil posledično tudi opozoriti na problematiko na področju gibanja v slovenskih vrtcih.

Rezultati so pokazali, da obstajajo med vrtcema bistvene razlike. Ugotovili smo, da ima vrtec s športnim pedagogom veliko boljše materialne pogoje, saj razpolaga z večjo notranjo in zunanjo površino. Ima zelo dobro opremljene športne igralnice in večje število športnih igral in pripomočkov, ki omogočajo kvalitetno izvajanje predšolske športne vzgoje, poleg tega pa nudijo otrokom kvalitetnejšo prosto igro. Vzroke za slabo opremljenost vrtca brez športnega pedagoga lahko vidimo tudi v normativnih izhodiščih za športne pripomočke in igrala, ki so po našem mnenju preveč skopa in od vrtcev ne zahtevajo dovolj. Tako je opremljenost vrtcev v veliki meri odvisna od posameznega vrtca in njegovih prizadevanj in zmožnosti za zagotavljanje kvalitetnih materialnih pogojev. Menimo da se vrtec, ki zaposluje športnega pedagoga lažje odloči za nakup raznoraznih športnih pripomočkov, ker je njihova uporaba zagotovljena in nakup bolj upravičen kot sicer.

S pomočjo anketnega vprašalnika za vzgojitelje smo ugotovili, da je starost vzgojiteljev iz raziskanega vrtca, ki nima zaposlenega športnega pedagoga višja, ter da to v primeru tega vrtca vsekakor vpliva na pogostost in kakovost izvajanja gibalnih/športnih dejavnosti. Sodelovanje s športnim pedagogom je v tem vrtcu dobrodošlo že samo z vidika starosti in izobrazbe vzgojiteljev. Ugotovili smo, da je v vrtcu s športnim pedagogom izvajanje gibalnih/športnih dejavnosti pogostejše, poleg tega pa v tem vrtcu vzgojitelji izvajajo mnogo več oblik gibalnih/športnih dejavnosti, kar jim definitivno omogoči sodelovanje s športnim strokovnjakom, ki razpolaga s širokim znanjem. Tudi več vzgojiteljev je vključenih v športna programa Mali sonček in Ciciban planinec

Ugotovljeno je bilo, da vzgojitelji vrtca s športnim pedagogom gibanju pripisujejo večji pomen. To ugotovitev potrjuje tudi dejstvo, da je delež vzgojiteljev z dodatno strokovno usposobljenostjo s področja športa za četrtno večji v tem vrtcu. Dodatno smo ugotovili, da se pogosteje udeležujejo strokovnih izpopolnjevanj in izobraževanj in, da se tudi sami v prostem času pogosteje ukvarjajo tako z neorganizirano kot organizirano vadbo.

Ob raziskovanju sposobnosti otrok smo ugotovili, da imajo vzgojitelji vrtca s športnim pedagogom pozitivnejše mnenje o gibalnih sposobnostih in spretnostih otrok v njihovih skupinah. Petina jih meni, da imajo otroci nadpovprečne sposobnosti in spretnosti, na kar verjetno vpliva tudi delo športnega pedagoga.

V sklepnem delu smo ugotavljali odnos vzgojiteljev do športnega pedagoga. Večina jih meni, da najbolj primeren kader za vodenje gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcih sestavljata vzgojitelj in športni pedagog z usposobljenostjo za predšolsko vzgojo. Vzgojiteljem pri sodelovanju s športnim pedagogom največ pomenijo izmenjava izkušenj, lažja uresničitev ciljev ter skupna odgovornost, večje količine vadbe pa niti niso postavljali v ospredje. Večina jih meni, da v njihovem vrtcu obstaja potreba po športnem pedagogu, skoraj vsi pa so takega mnenja v vrtcu, ki športnega pedagoga že ima. Sklepamo, da je delo športnega pedagoga za vzgojitelje tega vrtca nepogrešljivo in predstavlja pomemben sestavni del vzgoje otrok.

Kljub temu, da več raziskav potrjuje, da je želja po vključevanju športnih pedagogov v vrtce velika, je njihovo vključevanje redko. Ovire so predvsem finance, zakoni, predpisi, standardi, normativi itd., ki tega večini vrtcev ne omogočajo. Izjeme so vrtci, ki si za zaposlitev športnega pedagoga ob zavedanju njegove koristnosti močno prizadevajo in ki lahko zagotovijo vsa potrebna finančna sredstva.

Da bi to stanje spremenili, je potrebno še naprej dokazovati izredno pomembnost gibanja v predšolskem obdobju. Ta raziskava lahko le spodbudi ostale raziskovalce, da na večjem vzorcu dokažejo enako in da se tako nekaj naposled spremeni tudi v praksi. Otroci morajo dobiti smernice in že navsezgodaj jih moramo začeti učiti zdravega in polnega življenja. Dober primer je raziskovani vrtec z zaposlenim športnim pedagogom, ki skupaj z vzgojitelji omogoči otrokom, da odraščajo ob primernih vzpodbudah in se tako razvijajo po svojih najboljših zmožnostih.

Upamo, da bo to diplomsko delo v pomoč ostalim raziskovalcem in seveda športnim pedagogom pri utiranju poti v vrtce. Naj bo to delo v razmislek vsem, ki delajo z najmlajšimi in vsem tistim, ki lahko kaj spremenijo.

6 VIRI

Bergant, M. (2009). *Športne dejavnosti predšolskih otrok in materialni pogoji za športne aktivnosti v vrtcih Braslovče, Vransko in Polzela*. (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Ljubljana.

Bolka, V. (2013). *Vloga športnega pedagoga v vrtcu*. (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Ljubljana.

Corbin, C. (2002). Physical activity for everyone: What every physical educator should know about promoting lifelong physical activity. *Journal of Teaching Physical Education*, 21, 128-144

Čuk, I., Bučar Pajek, M., Videmšek, M., Hosta, M. in Bricelj, A. (2007). *Merila za ocenjevanje kakovosti otroških igrišč*. Šport, 55(1), dodatek: 39–47.

Flisek, M. in Štemberger, V. (2008). *Etična kakovost kot resnična in smiselno prilagojena tehnologija v predšolskem obdobju in prvem triletnju osnovne šole*. Šport, 56(1–2), 4.

Jereb, K. (2012). *Mnenja staršev o pomenu ustrezne športne igralnice in zunanjega igrišča v vrtcu za otrokov razvoj* (Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport). Pridobljeno iz <https://www.fsp.uni-lj.si/cobiss/diplome/Diploma22058830JerebKaja.pdf>

Kavčič, U. (2005). *Mnenje vzgojiteljic o vlogi športnega pedagoga v vrtcu* (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Ljubljana.

Kroflič, R. idr. (2001). *Otrok v vrtcu: priročnik h kurikulu za vrtce*. Maribor: Založba Obzorja.

Mali sonček: gibalni/športni program za predšolske otroke. (2012). Šport mladih. Pridobljeno iz https://www.sportmladih.si/uploads/cms/file/Mali%20soncek/MALI_SONCEK_GRADI_VO_junij_2012.pdf

Pišot, R., Jelovčan, G. (2012). *Vsebine gibalne/športne vzgoje v predšolskem obdobju*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče.

Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca. (2000). Uradni list RS, št. 73/2000. Pridobljeno 15. 7. 2017 iz <http://www.uradnilist.si/1/content?id=27214&part=&highlight=Pravilnik+o+normativih+in+minimalnih+tehni%C4%8Dnih+pogojih+za+prostor+in+opremo+vrtca>

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca. Uradni list RS, št. 33/2008. Pridobljeno 15. 7. 2017 iz <http://www.uradnilist.si/1/content?id=85786&part=&highlight=Pravilnik+o+normativih+in+minimalnih+tehni%C4%8Dnih+pogojih+za+prostor+in+opremo+vrtca>

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca. Uradni list RS, št. 126/2008. Pridobljeno

15. 7. 2017 iz
<http://www.uradnilist.si/1/content?id=90350&part=&highlight=Pravilnik+o+normativih+in+minimalnih+tehni%C4%8Dnih+pogojih+za+prostor+in+opremo+vrtca>

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca. Uradni list RS, št. 47/2010. Pridobljeno 15. 7. 2017 iz

<http://www.uradnilist.si/1/content?id=98221&part=&highlight=Pravilnik+o+normativih+in+minimalnih+tehni%C4%8Dnih+pogojih+za+prostor+in+opremo+vrtca>

Videmšek, M., Hosta, M., Bučar Pajek, M. in Čuk, I. (2007). Pomen otroškega igrišča za otrokov razvoj. *Šport*, 55 (1), 3–5 (pril.).

Videmšek, M. in Jovan, N. (2002). *Čarobni svet igral in športnih pripomočkov: predšolska športna vzgoja*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport in Zavod za šport Republike Slovenije.

Videmšek, M. in Pišot, R. (2007). *Šport za najmlajše*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Videmšek, M. in Visinski, M. (2001). *Športne dejavnosti predšolskih otrok*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Zajec, J. (2009). *Povezanost športne dejavnosti predšolskih otrok in njihovih staršev z izbranimi dejavniki zdravega načina življenja*. (Doktorska disertacija). Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Ljubljana.

Zajec, J., Videmšek, M., Štihec, J., Pišot, R. in Šimunič, B. (2010). *Otrok v gibanju doma in v vrtcu*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za kineziološke raziskave.

Završnik, J. in Pišot, R. (2005). *Gibalna/športna aktivnost za zdravje otrok in mladostnikov*. Koper: Založba Annales

7 PRILOGE

VPRAŠALNIK ZA VZGOJITELJICE

Spoštovani!

Sem Jošt Lapajne, študent tretjega letnika Fakultete za šport, smer športna vzgoja. Za Vas sem pripravil kratek anketni vprašalnik, s katerim želim pridobiti informacije o gibalnih/športnih dejavnostih v vašem vrtcu ter jih uporabiti v svoji diplomski nalogi. Prosim Vas, da natančno preberete vprašanja in na njih odgovorite. Anketa je anonimna.

1. Spol (obkrožite): a) Moški b) Ženski

2. Starost: _____

3. Kakšna je vaša izobrazba?

- a) srednja vzgojiteljska šola
- b) pedagoška fakulteta (smer predšolska vzgoja)
- c) drugo: _____

4. Starost otrok v vaši skupini.

- a) 1-3 (1. starostno obdobje)
- b) 3-6 (2. starostno obdobje)
- c) kombinirani oddelek (1. in 2. starostno obdobje)

5. Kako pogosto izvajate gibalne/športne dejavnosti v navedenih prostorih? Označite z X.

Prostor	nikoli	redko (2-3x mesečno)	pogosto (1-krat tedensko)	redno (2-3x tedensko)
Športna igralnica				
Večnamenski prostor				
Igralnica				
Hodnik				
Drugo:				

6. V tabeli označite, kako pogosto izvajate gibalne/športne dejavnosti v zunanjih prostorih.

Prostor	nikoli	redko (2-3x mesečno)	pogosto (1-krat ted.)	redno (2-3x ted.)
Okolica vrtca (brez igral)				
Okolica vrtca (z igrali)				
Urejeno igrišče (umetna podlaga)				
Zunanje površine izven vrtca (travnik, gozd)				

7. Katere gibalne dejavnosti izvajate v vaši skupini in kako pogosto? Označite z znakom X.

ŠPORTNA VSEBINA	NE IZVAJAMO	1x letno	nekajkrat letno	1x do 2x mesečno	1x tedensko	2x do 3x tedensko	vsak dan
vadbena ura							
gibalna minuta							
gimnastične vaje							
športno dopoldne							
športno popoldne							
sprehod							
izlet							
orientacijski izlet							
tečaj rolanja							
tečaj kolesarjenja							
tečaj plavanja							
zimovanje							
letovanje							
taborjenje							
Mali sonček							
Ciciban planinec							
drugo:							
drugo:							
drugo:							

8. Kolikokrat tedensko izvajate gibalne/športne dejavnosti v vaši skupini? Pri odgovoru ne smete upoštevati proste igre (npr. na igrišču), vendar organizirano gibalno dejavnost. Obkrožite.

- a) 1-2x
- b) 3-5x
- c) 6-8x
- d) 8- ali večkrat

9. Katere učne oblike najpogosteje uporabljate pri izvedbi gibalnih aktivnosti? Obkrožite.

- a) frontalna učna oblika (poligon, štafete, vadba v parih, trojkah, ...)
- b) skupinska učna oblika (vadba po postajah, vadba z dopolnilnimi in/ali dodatnimi nalogami, igralne skupine)
- c) individualna učna oblika

10. Ali menite, da so otroci v vaši skupini dovolj gibalno/športno dejavni? Ocenite na 5-stopenjski lestvici od 1 (premalo dejavni) do 5 (zelo dejavni).

1 2 3 4 5

11. Ocenite gibalne sposobnosti in spretnosti otrok v vaši skupini glede na njihovo razvojno stopnjo. Obkrožite.

- a) Večina otrok ima nadpovprečne gibalne sposobnosti in spretnosti glede na razvojno stopnjo
- b) Večina otrok ima povprečne gibalne sposobnosti in spretnosti glede na razvojno stopnjo.
- c) Večina otrok ima podpovprečne gibalne sposobnosti in spretnosti glede na razvojno stopnjo.

12. Kako spremljate otrokov gibalni razvoj? (obkrožite)

- a) S pomočjo ček liste
- b) Z opazovanjem
- c) S pomočjo gibalnih testov
- d) Ne spremljam otrokovega gibalnega razvoja
- e) Drugo: _____

13. Obkrožite kako pogosto se udeležujete strokovnih izpopolnjevanj in usposabljanj s področja športa?

- a) nikoli
- b) na vsakih nekaj let
- b) 1-krat letno
- c) 2-3-krat letno
- d) več kot 3-krat letno

14. Katera dodatna znanja in strokovne usposobljenosti imate na športnem področju? Obkrožite.

- a) vaditelj/-ica ali učitelj/-ica plavanja
- b) učitelj/-ica smučanja (1, 2, 3)
- c) mentor/-ica ali vodnik/-ica planinskih skupin
- d) vaditelj/-ica ali trener/-ka rolanja
- e) strokovni/-a delavec/-ka 1 – temeljna (športna vzgoja od 0 do 6 let)
- f) drugo: _____
- g) drugo: _____
- h) drugo: _____
- i) nič od naštetega

15. S kakšno obliko vadbe se ukvarjate v prostem času in kako pogosto? Označite z X.

	se ne ukvarjam	se občasno ukvarjam (nekajkrat mesečno)	se redno ukvarjam (2-3x tedensko)	se pogosto ukvarjam (več kot 3-krat tedensko)
neorganizirana športna vadba (hoja, tek, pohodništvo, kolesarjenje, plavanje, fitnes, splošna vadba, joga, ekipni športi, ...)				
organizirana vadba v športnih društvih (aerobika, joga, pilates, tek, različne oblike skupinske vadbe, ...)				

16. Koliko časa povprečno namenite eni športni aktivnosti? Obkrožite.

- a) do 30 minut
- b) 30 do 60 minut
- c) 60 do 90 minut
- d) 90 do 120 minut
- e) več kot 2 uri

17. Kateri kader se vam zdi najbolj primeren za vodenje gibalnih/športnih dejavnosti v vrtcu? Obkrožite.

- a) vzgojitelj
- b) športni pedagog z usposobljenostjo za predšolsko športno vzgojo
- c) športni pedagog z usposobljenostjo za predšolsko vzgojo in vzgojitelj

18. Kdo vodi gibalne/športne dejavnosti v vašem vrtcu (enoti)? Obkrožite.

- a) vzgojitelj
- b) športni pedagog z usposobljenostjo za predšolsko športno vzgojo
- c) športni pedagog z usposobljenostjo za predšolsko vzgojo in vzgojitelj

19. Katere prednosti vidite v skupnem vodenju teh dejavnosti s športnim pedagogom? Ocenite na 5-stopenjski lestvici od 1 (ne vidim prednosti) do 5 (vidim zelo veliko prednost). Označite z X.

Prednosti	1	2	3	4	5
Večja strokovnost					
Lažje načrtovanje					
Večja varnost pri delu					
Večja učinkovitost					
Večja intenzivnost vadbe					
Večja količina vadbe					
Možnost za boljšo individualno obravnavo otroka					
Vsebinsko in organizacijsko kvalitetnejša vadba					
Izmenjava izkušenj					
Lažja uresničitev ciljev					
Skupna odgovornost					

Drugo: _____

20. Ali mislite, da v vašem vrtcu obstaja potreba po športnem pedagogu?

a) Da

b) Ne

Zahvaljujem se vam za Vaš čas, in vas prosim, da izpolnjeni vprašalnik oddate predstavnici vaše enote. Če imate kakršnekoli pripombe, jih prosim napišite na zadnjo stran vprašalnika.

Jošt Lapajne